

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-02-761-2/12
Sarajevo, 9.5.2012. godine

09.05.2012
01, OR-02-1-18/12

S

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

- Dom naroda -

SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o državljanstvu BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na II dijelu 5. sjednice održanom 5.4.2012. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u privitku dostavljamo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Istodobno dostavljamo Pregled odredbi Zakona koje se mijenjaju, kao i elektronsku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK

Zvonimir Kutleša

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана IV 4.a) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на _____ сједници Представничког дома одржаној _____ 2012. године и _____ сједници Дома народа одржаној _____ 2012. године, донијела је

ЗАКОН

о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине

Члан 1.

У Закону о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 и 76/09), у члану 6. став 1. тачка 4. мијења се и гласи:

"4. Ако је рођено у иностранству, а чији је један родитељ био држављанин БиХ у вријеме дјететовог рођења, под условом да до времена када наврши 23 године поднесе пријаву за евидентирање држављанства БиХ надлежном органу."

Члан 2.

У члану 9. став 1. тачка 2. мијења се и гласи:

"2. да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине најмање три године прије подношења захтјева;"

У члану 9. став 1. тачка 3. мијења се и гласи:

"3. да довољно познаје писмо и језик једног од конститутивних народа БиХ".

Иза тач. 6. додају се нове тач. 7., 8., 9., 10. и 11. које гласе:

"7. да се против њега не води кривични поступак, осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати;

8. да не представља пријетње по безбједност Босне и Херцеговине;

9. да има обезбјеђен стални извор прихода у износу који омогућава егзистенцију или да је у стању да обезбиједи поуздан доказ о финансијским изворима за сопствено издржавање;

10. да је измирио све пореске или друге финансијске обавезе и

11. да потпише изјаву да прихвата правни систем и уставни поредак Босне и Херцеговине."

У члану 9. иза става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

"Натурализација се неће одобрити, чак иако подносилац захтјева испуњава опште услове за натурализацију, уколико постоје основани разлози за сумњу да би се одобрењем натурализације тој особи угрозила безбједност БиХ и јавни ред и мир, или уколико натурализација није у складу са интересима БиХ из неког другог разлога утврђеног на основу цјелокупне процјене стања подносиоца захтјева."

Докази о испуњавању услова из члана 9. ст. 1. и 2. Закона прецизираће се подзаконским актом Министарства цивилних послова БиХ.

Члан 3.

У члану 10. став 1. тачка 3. мијења се и гласи:

"3. да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине."

Иза тач. 3. додаје се нова тачка 4. која гласи:

„4. да не представља пријетње по безбједност Босне и Херцеговине“.

Члан 4.

У члану 11. став 1. ријечи: "стално борави на територији БиХ", замјењују се ријечима: "има одобрен привремени или стални боравак на територији БиХ".

Члан 5.

Иза члана 11. додаје се нови члан 11а. који гласи:

"Члан 11а.

1. Лице без држављанства и лице које има статус избјеглице може стећи држављанство БиХ, без испуњавања услова из члана 9. став 1. тач. 2., 3., 6., 9. и 10., само ако у статусу лица без држављанства или избјеглице има непрекидан боравак на територији БиХ у трајању од пет година прије подношења захтјева.

2. Малољетно дијете лица које је стекло држављанство Босне и Херцеговине на основу става 1. овог члана, има право да добије држављанство БиХ без испуњавања услова из члана 9. став 1. тач. 1., 2., 3., 6., 9 и 10., ако има статус избјеглице или одобрен привремени боравак на територији БиХ, без обзира на дужину боравка.

3. Ако је дијете старије од 14 година, захтијева се његов пристанак.“

Члан 6.

Иза члана 12. додаје се нови члан 12а., који гласи:

"Члан 12а.

Лице којем је држављанство БиХ, ради стицања или задржавања држављанства друге државе, престало одрицањем или отпустом, може поднијети захтјев за поновно стицање држављанства БиХ, ако испуњава услове из члана 9., осим услова из става 1. тач. 1., 2. и 6., само ако има одобрен привремени боравак најмање посљедњу годину на територији БиХ или одобрен стални боравак“.

Члан 7.

У члану 16. тачка а) се брише.

Тач. б), ц), д) и е), постају тач. а), б), ц) и д).

Ријечи иза члана 16. „Престанак држављанства по сили закона“ се бришу.

Члан 8.

Чл. 17. и 18. се бришу.

Члан 9.

У члану 19. став 2., иза ријечи: "на захтјев једног родитеља којем је држављанство престало одрицањем", додају се ријечи: "уз сагласност другог родитеља који је држављанин БиХ, или на захтјев једног родитеља којем је држављанство БиХ престало одрицањем".

У ставу 3. ријечи: "достави обавјештење" замјењују се ријечима: "пошаље рјешење", а "тачка" на крају се замјењује "запетом" и додају ријечи: "или кад јој се уручи рјешење о престанку држављанства БиХ."

Члан 10.

Члан 24. мијења се и гласи:

„Члан 24.

Држављанство БиХ престаје отпustom, одрицањем или одузимањем, даном достављања рјешења о престанку држављанства БиХ лицу на које се исто односи.

Лицу које се држављанства БиХ одриче путем ДКП-а БиХ у иностранству, даном слања рјешења, достављање се сматра извршеним.

Ако мјесто пребивања тог лица није познато, или не може бити потврђено, БиХ држављанство престаје даном објављивања рјешења у „Службеном гласнику БиХ“.

Члан 11.

У члану 30. став 1. иза броја "11." додаје се број „11а.“, иза броја „12“, број „12а.“, везник "и" испред броја "22." замјењује се запетом, а иза броја „22.“ додаје се везник „и“ и број „38.“.

У ставу 2. иза броја "11." додаје се број „11а.“, иза броја „12.“, број „12а.“, везник "и" испред броја "22." замјењује се запетом, а иза броја „22.“ додаје се везник „и“ и број "38."

Члан 12.

У члану 31. став 1. везник „и“ испред броја „8.“ замјењује се запетом, а иза броја „8.“ додаје се везник „и“ и број „38.“, а ријечи: "и комуникација" се бришу.

У ставу 2. иза броја "11." додаје се број "11а.", иза броја „12.“ додаје се број „12а.“, а ријечи: "и комуникације" се бришу.

Члан 13.

У члану 33. став 1. тачка 1. иза ријечи „из члана 30.“ додају се ријечи „ст.1. и 2.“.

Члан 14.

Иза члана 33. додају се нови чланови 33а., 33б. и 33ц., који гласе:

"Члан 33а.

1. Министарство цивилних послова БиХ води сљедеће евиденције о држављанству БиХ:

а) Евиденцију о стицању држављанства БиХ:

1. на основу међународног споразума;
2. лица од нарочите користи за БиХ из члана 13. Закона;
3. лица натурализованих између 06. априла 1992. до 01. јануара 2006. године.

б) Евиденцију о престанку држављанства БиХ:

1. одрицањем, и
2. одузимањем.

2. Надлежни органи ентитета и органи Брчко дистрикта БиХ воде евиденције о натурализацији и држављанству из своје надлежности.

3. Евиденције из овог члана и евиденције из члана 33б. садрже јединствени матични број, ако је одређен.

Члан 33б.

Министарство цивилних послова води евиденције о предметима давања своје сагласности на рјешења надлежних ентитетских органа о натурализацији страних држављана и о предметима накнадног уписа у матичне књиге рођених лица која су стекла држављанство РБиХ у складу са Законом о држављанству Републике Босне и Херцеговине."

Члан 33ц.

Министар цивилних послова БиХ прописује садржај и начин вођења евиденција из чл. 33а. и 33б."

Члан 15.

У члану 35. став 1. „тачка“ на крају замјењује се запетом и додају се ријечи „односно књигу држављана“.

У члану 35. став 3. ријечи: "и комуникација" се бришу.

У члану 35. став 5. ријечи: "и комуникације" се бришу.

Члан 16.

У члану 38. став 2. ријеч "стално", иза ријечи „имала“, замјењује се ријечима: "пребивалиште или", а текст иза ријечи: "другог ентитета" се брише.

У ставу 3. иза ријечи "пребивалиште", додају се ријечи: „или боравиште“.

У ставу 4. ријечи: "и 31. децембра 1998. године", замјењују се ријечима: "и 31. децембра 2000. године", а иза ријечи "пребивалиште" додају се ријечи: "или

боравиште", а ријечи: "Право на одлуку може се остварити у року од једне године од истека наведеног трогодишњег периода." се бришу.

Иза става 4., додаје се нови став 5., који гласи: „Пребивалиште дјецe, у смислу одредаба чл. 29. и 38. став 1. Закона, која су била малољетна и нису имала пријављено пребивалиште, утврђује се на основу пребивалишта родитеља и другим доказима“.

Члан 17.

Члан 39. се брише.

Члан 18.

У члану 41а. ст. 2. и 3. се бришу.

Члан 19.

У члану 43. ријечи: "и комуникација" се бришу

Члан 20.

Поступци започети прије ступања на снагу овог Закона, наставиће се и окончати по одредбама овог Закона.

Члан 21.

Министарство цивилних послова БиХ донијеће подзаконске акте утврђене овим Законом, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Закона.

Члан 22.

Овлашћују се Уставноправна комисија Представничког дома и Уставноправна комисија Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине да заједнички утврде пречишћени текст Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 и 76/09).

Члан 23.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

ПС БиХ број: _____ / _____
Сарајево,

Образложење

I - Уставни основ

Уставни основ за доношење Закона о измјенама и допунама Закона о држављанству Босне и Херцеговине садржан је у одредбама чл. I/7 и IV/4 а) Устава Босне и Херцеговине, према којим је утврђено да постоји држављанство Босне и Херцеговине које регулише Парламентарна скупштина БиХ, те да доношење закона који су потребни за провођење одлука Предсједништва БиХ или за вршење функција Скупштине по Уставу доноси Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине.

II - Разлози за доношење Закона

Разлози за доношење овог Закона налазе се у потреби:

- имплементације Одлуке Уставног суда БиХ у предмету број: У-9/11 са сједнице од 23. септембра 2011. године, којом је усвојен захтјев Бакира Изетбеговића, члана Предсједништва БиХ и утврђено да чл. 17. и 39. став 1. Закона о држављанству Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 4/09, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 и 76/09), нису у складу са чланом I/7.б) и д) Устава Босне и Херцеговине и наложено је њено извршење у року од 6 мјесеци (чл. 7., 8. и 17. Нацрта закона);

- продужавања рока за поступак ревизије и утврђивање статуса држављана који су држављанство БиХ стекли натурализацијом у периоду између 06. априла 1992. године и 01. јануара 2006. године, који истиче 01. марта 2012. године, а поступак ревизије треба наставити (члан 18.);

- усклађивања појединих законских одредаба са међународним конвенцијама којима је БиХ приступила (чл. 2., 3., 4., 5. и 6.);

- отклањања нејасноћа противријечности и правних празнина (чл. 1., 9., 10., 11., 12., 13. и 14.);

- брисања, односно измјена законских одредби које су се, с обзиром на протек времена и усвојене законске измјене показале сувишним (чл. 15., 16., 17., 18. и 19.).

У Закону о држављанству Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 и 76/09), у члану 9. утврђено је да странац који је поднио захтјев за стицање држављанства БиХ, може стећи држављанство натурализацијом ако, поред осталих испуњених услова, има пријављено стално мјесто боравка на територији БиХ, најмање 8 година прије подношења захтјева.

Одредбама чл. 10., 11. и 12., утврђена је олакшана натурализација за брачног друга држављанина БиХ (3 године сталног боравка), за дјецу млађу од 18 година, чији је родитељ примљен у држављанство БиХ (пријављен стални боравак), те за лица која имају статус емиграната који су се вратили у Босну и Херцеговину и 1. и 2. генерацију њихових потомака.

Указујемо да се стални боравак стиче тек након 5 година привременог боравка у Босни и Херцеговини.

С обзиром на изложено, услови за стицање држављанства БиХ су веома тешки, па је потребно исте олакшати. Олакшавање услова за стицање држављанства БиХ је обавеза према Европској конвенцији о држављанству – Стразбур 1997. године (коју је БиХ ратификовала у октобру 2008. године), те у складу са одредбама других међународних конвенција којима је приступила БиХ, односно које чине саставни дио

Устава БиХ (Анекс I), којим је утврђено да ће се додатни споразуми о људским правима примјењивати у БиХ (Конвенција о правима дјетета из 1989. године, Конвенција о држављанству удатих жена, и друге).

Одредбама Закона о држављанству БиХ није предвиђена олакшана натурализација за категорију лица без држављанства (апатриди), нити за лица са признатим статусом избјеглице.

У складу са изложеним, а имајући у виду одредбе Конвенције о статусу избјеглица из 1951. године (члан 34.) и њеног Протокола из 1966. године, чија је уговорна страна Босна и Херцеговина и која је саставни дио Устава Босне и Херцеговине, гдје је утврђено да: «Уговорне државе су дужне, колико год је то могуће, омогућити асимилацију и натурализацију избјеглица. Нарочито су дужне учинити све што могу, како би убрзале поступак натурализације и, колико год је то могуће, смањиле трошкове тог поступка»; Конвенције о смањењу броја лица без држављанства из 1961. године, чији је циљ да помогне да не дође до апатридије; Конвенције из 1954. године о статусу особа без држављанства, са истим циљем; наведене Европске конвенције о држављанству из 1997. године, која јасно утврђује обавезу држава уговорница за олакшану натурализацију избјеглица и апатрида, те у складу са одредбама члана 2. став 1. Устава, којим је утврђено да ће Босна и Херцеговина и оба ентитета обезбиједити највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода, те у складу са одредбама Анекса I Устава, којим је утврђено да ће се додатни споразуми о људским правима примјењивати у Босни и Херцеговини.

Најзад, универзална декларација о људским правима, која је саставни дио Устава БиХ у члану 15. предвиђа да: „Свако има право на држављанство“, те да „Нико не смије бити произвољно лишен свог држављанства, нити му се може ускратити право да промијени своје држављанство“.

Указујемо да је на Семинару о питањима држављанства и апатридије, одржаном 09. и 10. децембра 2004. године у Сарајеву, у организацији Министарства цивилних послова, ОНР-а и UNHCR-а, уз учешће представника Министарства безбједности, Министарства за људска права и избјеглице и надлежних ентитетских органа, донијет Закључак да се покрене иницијатива измјене Закона о држављанству БиХ у смислу олакшане натурализације избјеглица и апатрида.

Исти Закључак донијела је и Координациона група формирана на наведеном семинару од представника наведених институција.

Указујемо да је Нацрт закона о олакшаној натурализацији избјеглица и апатрида конкретним мишљењем подржао UNHCR са већ изнијетом аргументацијом.

У складу са изложеним, цијенимо да је потребно олакшати услове за натурализацију и олакшану натурализацију, а нарочито избјеглица и лица без држављанства измјеном услова за стицање држављанства на начин да се за ове двије категорије лица тражи, као услов за натурализацију, пет година непрекидног боравака на територији БиХ, те како је наведено одредбама чл. 2., 3. и 4. овог Закона.

Лица без држављанства – апатриди су она лица која се по сили Закона не сматрају држављанима ни једне државе.

Овим лицима петогодишњи боравак признаје се у складу са чланом 54. став 1. тачка ц) Закона о кретању и бораваку странаца и азилу („Службени гласник БиХ“, број: 36/08).

Лица која, игноришући принципе Европске Конвенције о држављанству из 1997. године, намјерно остану без држављанства, не могу бити примљена у држављанство БиХ олакшаном натурализацијом у смислу члана 11а. одредаба овог Закона.

Кад је ријеч о избјеглицама, корисници олакшане натурализације су лица којима је надлежни орган додијелио избјеглички статус након што је проведен поступак одређивања статуса избјеглице.

С обзиром да се указала потреба да се великом броју држављана БиХ, којим је држављанство БиХ престало ради стицања држављанства других држава, а имају потребу да врате држављанство БиХ због ефективне везе са БиХ коју никада нису прекидали (породица, имања у БиХ и слично) помогне, сматрамо да је потребно овим лицима омогућити олакшано стицање, односно повратак држављанства БиХ.

Разлози за доношење овог Закона садржани су и у потреби стварања правног основа за успостављање и вођење евиденција о држављанству у складу са стандардима Европске уније (EUROSTAT), а нарочито због обавезе БиХ да доставља податке о држављанству БиХ по захтјевима надлежних органа Европске уније.

Успостављање и вођење евиденција о држављанству мора да произилази из Закона и подзаконских аката, о чему постоји и инспекцијски налог Агенције за заштиту личних података.

Наиме, коначним рјешењем Агенције за заштиту личних података у БиХ број: 03-1-37-3-335-8/09 од 14. јануара 2010. године, потврђено је првостепено рјешење наведене Агенције од 22. децембра 2009. године, којим је утврђена обавеза Министарства цивилних послова – Сектор за држављанство и путне исправе – Одсјек за држављанство, да отклони недостатке утврђене инспекцијским надзором из области заштите личних података и да у року од три мјесеца успостави и води евиденцију о збиркама личних података у складу са чланом 13. Закона о заштити личних података („Службени гласник БиХ“, број: 49/06) и Правилником о начину вођења и Обрасцу евиденције о збиркама личних података („Службени гласник БиХ“, број: 52/09);

У складу са изложеним, а ради регулисања успостављања и вођења евиденција о држављанству у складу са наведеним прописима, потребно је претходно обезбиједити законски основ допунама важећег Закона о држављанству БиХ на предложени начин.

На подручју цијеле Босне и Херцеговине у великом броју општина, успостављају се електронске евиденције држављанства БиХ и матичних књига у складу са ентитетским прописима, а закони о држављанству ентитета обезбиједиће правни основ за успостављање и вођење евиденција о држављанству, тек доношењем Закона о допунама Закона о држављанству БиХ на предложени начин.

Министарство цивилних послова – Одсјек за држављанство, у обављању послова из своје надлежности, употребљава податке из евиденција о стицању и престанку држављанства БиХ, а наложено му је да прекине обраду личних података због неоснованости успостављених евиденција о стицању и престанку држављанства БиХ, па је, с обзиром да је за наложене мјере кориснику, односно Министарству цивилних послова, дат рок од три мјесеца, потребно је, у што краћем року, усвојити овај Закон.

Након доношења овог Закона, биће обезбјеђен правни основ за доношење подзаконских аката којим ће се, у складу са наведеним прописима, регулисати успостављање, вођење и употреба евиденција о држављанству.

Разлози за доношење овог Закона постоје и у потреби да се прецизира поступак у доношењу рјешења о стицању држављанства БиХ по основу члана 38. Закона.

Наиме, с обзиром да одредбама чл. 30. и 31. није прецизно регулисано ко доноси одлуке о стицању држављанства по основу члана 38. (бивши држављани СФРЈ) Министарство управе и локалне самоуправе Републике Српске је, у складу са одредбама Закона о држављанству Републике Српске, исте доносило и достављало на сагласност Министарству цивилних послова као и одлуке о натурализацији страних држављана, а Федерално министарство унутрашњих послова, у складу са одредбама

Закона о држављанству Федерације БиХ, те одлуке није достављало на сагласност Министарству цивилних послова.

Најзад, разлози за доношење овог Закона садржани су у потреби измјена члана 38. Закона, због побољшања и усклађивања термина пребивалишта и боравишта са релевантним одредбама о стицању држављанства БиХ од стране држављана бивше СФРЈ, на начин да се тим лицима, која већ годинама живе у БиХ и која су пријавила пребивалиште односно боравиште, у складу са тада важећим прописима, омогући стицање држављанства БиХ. Због неусаглашености наведених прописа са одредбама Закона о пребивалишту и боравишту држављана БиХ („Службени гласник БиХ“, број: 32/01), и одредбама Закона о кретању и боравку странаца за наведени период, којим није регулисано шта са тим лицима, односно са статусом пребивалишта и боравишта пријављеним по раније важећим прописима, неправедно би било таква лица оставити без права на држављанство БиХ.

Наиме, држављани бивше СФРЈ који су се настанили и живјели у БиХ прије доношења наведеног Закона о пребивалишту и боравишту држављана БиХ из 2001. године, пребивалиште, односно боравиште у БиХ су пријавили:

- у Федерацији БиХ, у складу са Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени лист СРБиХ“, бр: 29/77, 38/86, 1/88, 37/88. и 26/90);
- у Републици Српској, у складу са Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС“, број: 27/93).

Полазећи од чињенице да су, у складу са одредбама наведеног закона, пребивалиште или боравиште могли пријавити и држављани бивше СФРЈ који немају држављанство БиХ (расељена лица и избјеглице), а имајући у виду да су многи грађани (држављани бивше СФРЈ) (због отежане могућности одјављивања ранијег пребивалишта (лоше стање безбједности у мјесту ранијег пребивалишта укључујући шиканирање и опструкцију у поступању надлежних органа) често пријављивали боравиште, јер су наведена лица у оба ентитета, у складу са тада важећим прописима (наведени закони о пребивалишту и боравишту грађана) могла пријавити пребивалиште, или боравиште, сматрамо аргументованим предложене измјене и допуне члана 38. Закона. У прилог томе истичемо да треба имати у виду да одредбама Закона о кретању и боравку странаца и азилу (како важећег, тако и ранијег) није регулисан статус лица која су у складу са раније важећим прописима пријавили пребивалиште или боравиште, те да је Закон о држављанству БиХ у примјени од 01. јануара 1998. године (више од три године прије доношења наведеног Закона о пребивалишту и боравишту држављана БиХ), а његовим одредбама такође није регулисано шта са пребивалиштем и боравиштем пријављеним у складу са наведеним прописима од наведених категорија лица.

Имајући у виду наведени законски рок за завршетак поступка ревизије свих предмета, 1. март 2012. године, напомињемо да је очекивана динамика рјешавања предмета знатно успорена из сљедећих разлога:

- Имајући у виду законску одредбу према којој се држављанство Босне и Херцеговине неће одузети уколико особа о којој се ради испуни услове за натурализацију или олакшану натрализацију према Закону о држављанству Босне и Херцеговине до тренутка када Министарство доноси одлуку, и уз испуњење других додатних услова, Одсјек, осим утврђивања чињенице да ли је рјешење о стицању држављанства Босне и

Херцеговине донесено у складу са тада важећим прописима, дужно је утврђивати и чињенице испуњавања услова за стицање држављанства до тренутка доношења одлуке.

- Лажни идентитет особе која је предмет ревизије, због чега смо принуђени за поступак ревизије да тражимо већи број доказа (девет докумената) од сваког лица појединачно, који ће недвосмислено потврдити чињеницу идентитета конкретне особе, а будући да нам се у датом року од 30 дана у правилу не достави тражено, такође смо принуђени достављати и по неколико ургенција. Наведени докази (документи) су сљедећи:

- а) *Оригинал или овјерена фотокопија доказа о држављанству (увјерење о држављанству) државе чији је именовани држављанин по рођењу/поријеклом, не старији од шест мјесеци, надовјерен за употребу у иностранству, са преводом овлашћеног судског тумача у Босни и Херцеговини, овјереним од стране надлежног суда у Босни и Херцеговини;*
- б) *Оригинал или овјерена фотокопија интернационалног извода из матичне књиге рођених из мјеста рођења, не старији од шест мјесеци (уколико надлежни орган у мјесту рођења именованог не издаје интернационални извод из матичне књиге рођених потребно је да је извод из матичне књиге рођених надовјерен за употребу у иностранству, са преводом овлашћеног судског тумача у Босни и Херцеговини, овјереним од стране надлежног суда у Босни и Херцеговини);*
- ц) *Оригинал или овјерена фотокопија извода из матичне књиге вјенчаних - не старији од шест мјесеци;*
- д) *Оригинал или овјерена фотокопија извода из матичне књиге рођених општине у којој је у Босни и Херцеговини извршен накнадни упис у МКР - не старији од дана достављања овог обавјештења, односно ако је наведени упис поништен, оригинал или овјерену фотокопију рјешења којим се дати накнадни упис поништава или увјерење о поништењу накнадног уписа у МКР;*
- е) *Оригинал или овјерена фотокопија увјерења о кретању – пријављеном боравку/пребивалишту у Босни и Херцеговини од надлежне полицијске управе – не старије од дана достављања овог обавјештења;*
- ф) *Оригинал или овјерена фотокопија извода/увјерења о подацима из казнене евиденције која се води код надлежног органа према мјесту рођења, не старији од три мјесеца, надовјерен за употребу у иностранству, са преводом овлашћеног судског тумача у Босни и Херцеговини, овјереним од стране надлежног суда у Босни и Херцеговини;*
- г) *Оригинал или овјерена фотокопија извода/увјерења о подацима из казнене евиденције која се води код надлежног органа према мјесту накнадног уписа у матичну књигу рођених у Босни и Херцеговини - не старији од три мјесеца;*
- х) *Оригинал или овјерена фотокопија увјерења о држављанству за супругу/а - не старији од шест мјесеци;*
- и) *Као и неки други доказ којим се доказује постојање стварне везе са Босном и Херцеговином (нпр. доказ о закљученом браку са држављанком Босне и Херцеговине, увјерење о држављанству Босне и Херцеговине за супругу и дјецу, увјерење о кретању, односно о пријављеном пребивалишту/боравишту у Босни и Херцеговини за супругу и дјецу, доказ о запослењу у Босни и Херцеговини, ЗК извадак као доказ о власништву на некретности у Босни и Херцеговини, уговор о купопродаји некретнине у Босни и Херцеговини, доказ да дјеца похађају школу у Босни и Херцеговини, и слично).*

- Код рјешења, која по форми и садржини изгледају као пресуде суда, сачињавају се опширна образложења, на четири до шест страна, а ради образлагања великог броја проведених доказа, релевантних за доношење конкретног рјешења, на закону заснованог.
- Промјена адресе лица које је предмет ревизије и уопште непостојање релевантних података о тренутној адреси - мјесту становања странке, доводи до тога да се поднесци (углавном позиви за доставу документације) упућени тим лицима - странкама на адресе према стању списка (у Босни и Херцеговини или у иностранству путем Министарства иностраних послова Босне и Херцеговине), најчешће враћају као неуручени.
- До октобра мјесеца 2010. године непостојање директног приступа евиденцијама Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (IDDEEA), што је битно успоравало рад Одсјека, те недовољно прецизни или чак и нетачни подаци достављени од стране IDDEEA-е путем аката, на захтјев Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, односно Одсјека.
- Свакодневни пријем странака и пуномоћника, и телефонски контакти са истим, са давањем упута за поступање.
- У већини случајева странке, или њихови пуномоћници, траже продужење рокова који су назначени у актима којима Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине тражи доставу документације неопходне за вођење поступка ревизије, из разлога што се исти налазе у иностранству, или је потребно да документацију прикупљају у државама као што су нпр. Палестина, Алжир, Тунис и сл.
- Достављање неовјерених копија тражених докумената из земље и иностранства од стране странака и уопште дјелимично непоставање странака по достављеним позивима, захтијева поновно тражење истих и додатно вријеме.
- Акти којима тражимо податке из казнене евиденције других земаља, путем Министарства правде Босне и Херцеговине, морају бити преведени (овјерен превод) на службени језик те земље, нпр. за Алжир је потребно да акти буду преведени на француски језик, а будући да Министарство има преводиоца само за енглески језик, ангажују се овлаштени судски тумачи за друге језике.
- Сигурносне провјере државних службеника за дозволу приступа тајним подацима који носе ознаку „ПОВЈЕРЉИВО“, „ТАЈНО“ и „ВРЛО ТАЈНО“, су окончане, али државни службеници који воде поступак ревизије држављанства су тек половином октобра 2011. године добили одговарајућа рјешења о издавању сигурносних дозвола за приступ тајним подацима, што је знатно успоравало процес рада, с обзиром да је значајан број лица која су предмет ревизије, такође предмет истраге Обавјештајно безбједносне Агенције (ОБА-е), а акти којима се достављају информације везане уз та лица имају ознаку „ПОВЈЕРЉИВО“. Исто тако, наведена лица имају приоритет приликом вођења поступка ревизије држављанства.
- Прикупљање неопходних података по службеној дужности - чекање одговора дуго траје (нпр. провјера држављанског статуса путем амбасада других земаља, прибављање података из казних евиденција других земаља путем Бироа за сарадњу са

Интерполом, утврђивање идентитета путем надлежног МУП-а, провјера казнене евиденције надлежних МУП-а, разни упити надлежним МУП-а, ОБА-и, итд.).

- У дужем временском периоду који тек слиједи, основано претпостављамо да ће лица незадовољна рјешењем о одузимању држављанства од стране Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, подносити тужбе Суду Босне и Херцеговине за поништавање тих рјешења, тако да ће бити потребно додатно вријеме, осим за припремање одговора на тужбе, и за вођење поновног поступка у случају уважавања тужби од стране Суда Босне и Херцеговине.

Имајући у виду да је утврђени законски рок за завршетак поступка ревизије свих предмета 1. март 2012. године, а цијенећи број предмета управног поступка за ревизију од 22997 и број извршилаца – стручних савјетника (три) који раде на тим предметима, произилази да би требало дневно сачинити око 67 рјешења, и мјесечно око 1352.

Напомињемо да смо детаљном анализом рада на предметима ревизије држављанства, а руководећи се нормом рада судија у општинском/основном суду (14 сачињених рјешења мјесечно), те имајући у виду број извршилаца у Одсјеку (три), дошли до констатације (процјене) да би мјесечни број сачињених рјешења износио око 42, годишњи број би био око 462, десетогодишњи број би био око 4 620, двадесетогодишњи број би износио око 9 240 итд., из чега произилази да би рад Одсјека на наведеном задатку могао потрајати неколико десетина година.

Надаље, с обзиром да је Министарству предата сва архива и неријешени списи, од стране Државне комисије за ревизију одлука о натурализацији страних држављана, не постоји основ за даље постојање става (3) у члану 41а.

Због свега изложеног предлажемо да се овај Закон усвоји на начин како је предложено, алтернатива-додати: усвоји што је могуће прије, односно да се у складу са одредбама члана 126. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ („Службени гласник БиХ“, бр.33/06, 41/06, 81/06, 91/06 и 91/07) и члана 121. Пословника Дома народа Парламентарне скупштине БиХ („Службени гласник БиХ“, бр.33/06, 41/06 и 91/07) усвоји по скраћеном поступку.

III – Усклађеност прописа са европским законодавством

У мишљењу Дирекције за европске интеграције на овај Приједлог закона је истакнуто да је анализом секундарних извора права Европске уније утврђено да материја која се овим Законом уређује није регулисана правно обавезујућим актима Европске уније.

IV – Образложење правних рјешења

У члану 1. овог Закона, утврђено је да се став 4. члана 6. Закона о држављанству БиХ (у даљем тексту: Закон), мијења на начин да се прецизира да дијете које је рођено у иностранству, а чији је један родитељ био држављанин БиХ у тренутку његовог рођења, стиче држављанство БиХ поријеклом, под условом да до навршене 23. године старости поднесе пријаву надлежном органу у БиХ.

Одредбама члана 2. став 1., утврђено је да се у члану 9. став 1. тачка 2. мијења и гласи: „да има одобрен стални боравак на територији БиХ, најмање три године прије

подношења захтјева“, па се на тај начин боравак у БиХ, као услов за стицање држављанства БиХ натурализацијом, са укупних 13, смањује на укупно осам година.

Одредбама става 2., утврђено је да се у члану 9. став 1. тачка 3. мијења и гласи „3. да посједује задовољавајуће познавање писма и језика једног од конститутивних народа БиХ“, па се на овај начин утврђује обавеза познавања и једног писма у службеној употреби у БиХ, поред познавања усменог језика.

Одредбама става 3., утврђено је да се иза тач. 6. додају нове тач. 7., 8., 9., 10. и 11., којим је утврђено да странац мора испуњавати и сљедеће услове: да се против њега не води кривични поступак, осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати, да не представља пријетње по безбједност БиХ, да има обезбјеђен стални извор прихода за сопствено издржавање, да је измирио све пореске, односно финансијске обавезе, те да потпише изјаву да прихвата уставни поредак БиХ.

Ови нови услови се утврђују јер се у пракси натурализације догађало да држављанство БиХ добију опасни криминалци, ратни злочинци и терористи, а неки су стицањем држављанства БиХ стекли и могућност избјегавања кривичног поступка и извршавања затворских казни по већ донијетим пресудама. Такође се жели спријечити да стекну држављанство БиХ лица која су избјегла пореске и друге финансијске обавезе у другој држави, лица нелојална БиХ, те лица без адекватних извора прихода, односно материјалних могућности за властито издржавање.

У новој тачки 7. ријечи: „осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати“, додате су на инсистирање представника UNHCR-а, јер је уважена аргументација да апатриди и избјеглице у неким земљама у којима се не поштују основна људска права, не могу прибавити доказ о испуњавању услова да се против њих не води кривични поступак у поступку олакшане натурализације-нови члан 5., који се односи на члан 11а. Нацрта закона, а има држава у којима су прописана кривична дјела за политичко мишљење и друге основне слободе и права човјека које се штите међународним конвенцијама (прописане и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода).

Одредбама става 4., утврђено је да се у члану 9. дода нови став 2. којим се утврђује да се странцу који испуњава све напријед наведене услове за натурализацију иста неће одобрити, уколико постоје основани разлози за сумњу да би то лице могло угрозити безбједност, јавни ред и мир у БиХ, те ако се процијени да из неког другог разлога то лице угрожава интересе БиХ.

Доказ да странац не представља пријетње по безбједност БиХ обезбјеђује се у складу са одредбама члана 5. Закона о обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ („Службени гласник БиХ“, бр.12/04, 20/04, 56/06, 32/07 и 12/09).

Одредбама става 5., утврђено је да ће се докази о испуњавању услова из члана 9. прецизирати подзаконским актом Министарства, јер је потребно избјећи различита тумачења услова из овог члана од стране надлежних органа који проводе поступак натурализације и обезбиједити недискриминацију и смањење могућности злоупотреба у провођењу поступка.

Одредбама члана 3. став 1. утврђено је да се у члану 10. став 1. тачка 3. Закона, мијења и гласи: „Да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине“, па је на тај начин укупни боравак за олакшану натурализацију брачног друга смањен са осам на пет година, а одредбама става 2. утврђена је нова тачка 4. којом се поставља услов да подносилац захтјева за олакшану натурализацију (брачни друг држављанина БиХ) не представља пријетње по безбједност БиХ.

Одредбама члана 4., утврђено је да се ријечи: „стално борави на територији БиХ“, замјењују ријечима: „има одобрен привремени или стални боравак на територији БиХ“, па је на тај начин боравак у БиХ, као услов за натурализацију дјетету натурализованог лица испуњен одмах након пријаве боравка, у складу са Законом.

Одредбама члана 5. став 1., утврђено је да се иза члана 11. додаје нови члан 11а., којим се прецизира да лице без држављанства (апатрид, коме је петогодишњи боравак признат у складу са чланом 54. став 1. тачка ц) Закона о кретању и боравку странаца и азилу („Службени гласник БиХ“, број: 36/08) и признати избјеглица (лице којем је надлежни орган додијелио избјеглички статус након провођења поступка одређивања статуса избјеглице), имају право да добију држављанство БиХ на основу захтјева, ако испуњавају услове из члана 9., без испуњавања услова из члана 9. став 1., тач. 2., 3., 6., 9. и 10., ако непрекидно бораве на територији БиХ пет година прије подношења захтјева, у статусу лица без држављанства или избјеглице.

Одредбама става 2., утврђено је да дјеча апатрида и избјеглица имају право да добију држављанство БиХ под условима из става 1., ако имају статус избјеглице или одобрен привремени боравак на територији БиХ, без обзира на дужину боравка.

Одредбама става 3., утврђено је да се за стицање држављанства дјетета старијег од 14 година захтјева и његов пристанак.

Одредбама члана 6., утврђено је да се иза члана 12. додаје нови члан 12а., тако да се лицу коме је држављанство БиХ престало одрицањем, отпустом или по сили Закона, омогућава да добије држављанство БиХ ако испуњава услове из члана 9., ако има одобрен привремени боравак на територији БиХ у најмање последњу годину прије подношења захтјева, или стални боравак. На овај начин омогућава се тим лицима да олакшано добију, односно врате држављанство БиХ, јер се ради о лицима која никад нису прекинула ефективну везу са бившом државом БиХ, (породица у БиХ, имање у БиХ, итд).

Предње је веома важно с обзиром да БиХ, због одбијања других држава, није закључила уговоре о двојном држављанству са државама гдје живи и ради највећи број наших грађана (СР Њемачка, Република Аустрија, Краљевина Данска, и др.).

Одредбама члана 7., став 1., утврђено је да се у члану 16. тачка а) брише, ставом 2. да досадашње тач. б), ц), д) и е), постају тач. а), б), ц) и д), а ставом 3. да се бришу ријечи иза члана 16. „Престанак држављанства БиХ по сили закона“, јер у складу са одлуком Уставног суда БиХ више не постоји престанак држављанства БиХ по сили закона, те је због брисања тач. а) услиједила наведена пренумерација осталих тачака, како је и утврђено тим ставом.

Одредбама члана 8. утврђено је да се чл. 17. и 18. основног текста Закона бришу, јер је члан 17. наведеном Одлуком Уставног суда проглашен неуставним, а члан 18. по својој суштини има исти смисао губитка држављанства по сили Закона стицањем држављанства друге државе, те га такође треба брисати како је предложено. На овај начин се отклањају, односно спречавају негативне посљедице одредаба ових чланова за држављане БиХ, који су стекли, односно који стичу држављанство друге државе.

Одредбама члана 9. став 1., утврђено је да се иза ријечи: „на захтјев једног родитеља, којем је држављанство БиХ престало одрицањем“, уписују ријечи: „уз сагласност другог родитеља који је држављанин БиХ, или на захтјев једног родитеља којем је држављанство БиХ престало одрицањем“, те се на тај начин даје могућност

одрицања од држављанства БиХ дјетету чијем је једном родитељу престало држављанство БиХ одрицањем, а други је држављанин БиХ, ако се он са тим сагласи. Ово је значајно с обзиром на интересе дјецe у данашњим условима живота, гдје су им родитељи често и разведени, односно не живе заједно из разних разлога и на обавезу уважавања интереса дјецe у смислу Европске конвенције о правима дјетета из 1989. године.

Одредбама става 2., утврђено је да се у ставу 3. члана 19. Закона ријечи: „достави обавјештење“, замјењују ријечима: „пошаље рјешење“, а да се на крају тачка замјењује запетом и додају ријечи: „или кад јој се уручи рјешење о престанку држављанства БиХ“, па је на овај начин утврђено кад држављанство БиХ престаје лицу које се одриче држављанства БиХ путем ДКП-а и лицу које се држављанства БиХ одриче у сједишту Министарства, што досад није било регулисано одредбама члана 19. Закона.

Такође на овај начин усклађене су одредбе чл. 19. и 24. став 1. Закона, које говоре о престанку држављанства БиХ.

Одредбама члана 10., мијења се члан 24., ради прецизирања да држављанство БиХ, отпустом, одрицањем и одузимањем, престаје даном достављања рјешења лицу на које се исто односи.

Ставом 2., се прецизира да за лица која се држављанства БиХ одричу путем ДКП-а БиХ у иностранству, слањем рјешења, достављање се сматра извршеним. Одредбама овог става омогућава се ефикасан поступак одрицања за држављане БиХ у иностранству путем ДКП-а БиХ, па оне чине изузетак (*lex specialis*) у односу на одредбе ЗУП-а, којима је регулисано достављање.

Одредбама става 3., утврђено је да даном објављивања рјешења о одрицању у Службеном гласнику БиХ, престаје држављанство лицима којима није познато мјесто пребивалишта, односно боравка, или се не може утврдити.

Одредбама члана 11., утврђено је да се у члану 30. став 1. Закона, иза броја „11“, додаје број: „11а“, иза броја „12“ број „12а“, а везник „и“ испред броја „22“, замјењује се запетом и додаје број „38“ и на тај начин се одлуке о стицању држављанства БиХ по захтјевима апатрида и признатих избјеглица, по захтјеву лица која су се одрекла држављанства БиХ и по захтјевима држаљана бивше СФРЈ, у складу са наведеним одредбама, остављају у надлежност ентитетима.

Одредбама става 2., утврђено је да се у ставу 2. члана 30. Закона, иза броја „11“, додаје број: „11а“, иза броја „12“, број „12а“, а везник „и“ испред броја „22“ замјењује се запетом и додаје број „38“, па се на овај начин надлежност за одлучивање у поступку олакшане натурализације по захтјевима лица из чл. 11а. (апатриди и избјеглице) и 12а. (лица која су се одрекла држављанства БиХ), даје надлежним ентитетским органима и потврђује да одлуке према члану 38. Закона, доносе власти ентитета.

Одредбама члана 12. став 1., утврђено је да се у члану 31. став 1. Закона везник „и“ испред броја „8“, замјењује се запетом и додаје број „38“, а ријечи „и комуникација“ се бришу, па се на овај начин оставља надлежним ентитетским органима да одлуке о стицању држављанства БиХ, по основу одредаба овог члана, доносе самостално, а ранији назив: „Министарство цивилних послова и комуникација“, усклађује са називом министарства прописаним одредбама Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине.

Одредбама става 2., утврђено је да се у члану 31. став 2. Закона, иза броја „11“, додаје број: „11а.“, иза броја „12“, додаје број „12а“, а ријечи: „и комуникација“ се бришу, на који начин се утврђује да рјешења о натурализацији избјеглица и апатрида и натурализацији лица која су се одрекла држављанства БиХ, која доносе надлежни ентитетски органи, ступају на снагу у року од два мјесеца након слања Министарству цивилних послова БиХ на сагласност, ако Министарство не одреди да нису испуњени услови из чл. 11а. и 12а., а ријечи: „и комуникација“ брисане су ради усклађивања назива министарства са прописаним, као напријед.

Разлози за прецизирање поступка, односно надлежности за одлучивање на изложени начин постоје и у потреби да се, између осталог, прецизира и поступак у доношењу рјешења о стицању држављанства БиХ по основу члана 38. Закона, нарочито с обзиром на досадашњу праксу.

Наиме, с обзиром да одредбама чл. 30. и 31. Закона није прецизно регулисано ко доноси одлуке о стицању држављанства по основу члана 38. (бивши држављани СФРЈ), Министарство управе и локалне самоуправе РС је, у складу са одредбама Закона о држављанству Републике Српске, исте доносило и достављало на сагласност Министарству цивилних послова као и одлуке о натурализацији страних држављана, а надлежни органи Федерације БиХ, у складу са одредбама Закона о држављанству Федерације БиХ, те одлуке нису достављали на сагласност Министарству цивилних послова.

Одредбама члана 13. утврђено је да се у члану 33. став 1. тачка 1. иза ријечи „из члана 30.“ додају ријечи „ст. 1. и 2.“, па се на овај начин утврђује да се рок од 60 дана за одлучивање по уредним пријавама не односи на одлуке Савјета министара, што је и логично, с обзиром на прибављање доказа по службеној дужности у тим предметима (докази о непротјеривању странаца и докази да странци не представљају пријетње по безбједност БиХ). Такође по природи ствари у овим предметима негативне одлуке Савјета министара се не образлажу (јер се, између осталог, доносе консензусом).

Одредбама члана 14. утврђено је да се иза члана „33.“ додају нови чланови: 33а., 33б. и 33ц. којим се прописује успостављање и вођење евиденција из области држављанства. Одредбама члана 33а. утврђено је да Министарство цивилних послова води евиденције о стицању држављанства БиХ на основу међународног споразума, евиденције лица од нарочите користи за БиХ из члана 13. Закона о држављанству БиХ, евиденције лица натурализованих између 06. априла 1992. и 01. јануара 2006. године (ревизија држављанстава натурализованих странаца у БиХ) и евиденције о престанку држављанства БиХ одрицањем и одузимањем, а да надлежни органи ентитета и Брчко дистрикта БиХ воде евиденције о натурализацији и о држављанству из своје надлежности, те да евиденције из чланова 33а. и 33б. садрже јединствени матични број, ако је одређен. Одредбама да евиденције из члана 11. садрже ЈМБ, даје се правни основ за могућност кориштења ЈМБ-а у овим евиденцијама, у смислу одредаба Закона о заштити личних података БиХ. Јасно је да, уколико ЈМБ није одређен, да се исти не може унијети у предмет евиденције, па у том случају не постоји обавеза садржавања ЈМБ-а.

Одредбама члана 33б. прописано је да Министарство цивилних послова води евиденције о предметима давања своје сагласности на рјешења ентитетских органа о натурализацији странаца и о предметима накнадног уписа у матичне књиге рођених лица која су стекла држављанство БиХ у складу са чланом 37. Закона (држављани РБиХ).

Одредбама члана 33ц. утврђено је да министар Министарства цивилних послова прописује садржај и начин вођења евиденција из чл. 33а. и 33б.

Одредбама члана 15. утврђено је да се у члану 35. став 1. тачка на крају замјењује запетом и додају ријечи „односно књигу држављана“ јер су се посебне књиге држављана БиХ водиле по ранијим прописима а морају се водити и због могућности промјене ентитеског држављанства. У ст. 2. и 3. утврђено је да се у члану 35. ст. 3. и 5. ријечи „и комуникација“ бришу, па се на овај начин усклађује назив министарства са прописаним, као напријед.

Одредбама члана 16. став 1. утврђено је да се у члану 38. став 2. Закона, ријеч: „стално“ мијења са ријечима „пребивалиште или“, а текст иза ријечи: „другог ентитета“ се брише, јер су држављани БиХ, у складу са тада важећим Законом о пребивалишту и боравишту грађана у оба ентитета могли пријавити пребивалиште или боравиште. Брисање наведеног текста је потребно, јер се након протеча више од деценије откако се почео примјењивати важећи Закон о држављанству БиХ, закључивање међуентитетског споразума о промјени држављанства ентитета по избору показало сувишним.

Одредбама става 2., утврђено је да се у ставу 3. члана 38. Закона, иза ријечи: „пребивалиште“, додају ријечи: „или боравиште“, јер се на овај начин жели држављанима бивше СФРЈ, који су у складу са тада важећим прописима пријавили боравиште (често се боравиште пријављивало због отежане одјаве пребивалишта-безбједносни услови, шиканирање од стране надлежних органа и сл.) омогућити олакшано стицање држављанства БиХ као да су пријавили пребивалиште.

Одредбама става 3., утврђено је да се у ставу 4. члана 38. Закона, ријечи: „и 31. децембра 1998. године“ мијењају ријечима: „и 31. децембра 2000. године“, а иза ријечи „пребивалиште“ додају ријечи „или боравиште“, а реченица „право на одлуку може се остварити у року једне године од истека наведеног трогодишњег периода“ се брише, јер се жели лицима (држављанима бивше СФРЈ) који су, у складу са тада важећим Законом о пребивалишту и боравишту грађана пријавили пребивалиште или боравиште, омогућити олакшано стицање држављанства БиХ, ако су пребивалиште или боравиште пријавили до 31. децембра 2000. године, јер је Закон о пребивалишту и боравишту држављана БиХ донијет и ступио на снагу тек 2001. године, а његовим одредбама није регулисано шта са пријављеним пребивалиштем и боравком по раније важећим прописима, што такође није регулисано одредбама Закона о кретању и боравку странаца и азилу који је био на снази након 2000. године.

Одредбама става 4. Нацрта закона, утврђено је да се пребивалиште дјете, у смислу одредаба чл. 29. и 38. став 1. Закона, која су била малолетна и нису имала пријављено пребивалиште у БиХ, утврђује на основу пребивалишта родитеља и другим доказима, те се на овај начин омогућава многој дјечи, која су била малолетна и нису имала пријављено пребивалиште у вријеме утврђено напријед наведеним одредбама, да остваре право на промјену ентитетског држављанства.

Одредбама члана 17. утврђено је да се члан 39. брише, јер је став 1. тог члана наведеном Одлуком Уставног суда проглашен неуставним, па се на овај начин отклањају, односно спречавају негативне последице одредаба тог члана за држављане БиХ, који су стекли, или стичу, држављанство друге државе.

Став 2. члана 39., којим је прописано да ће Савјет министара БиХ предложити Предсједништву БиХ склапање билатералних споразума са сусједним државама у року од шест (6) мјесеци након ступања на снагу овог Закона, такође је потребно брисати,

јер је БиХ закључила уговоре о двојном држављанству са Републиком Србијом и Републиком Хрватском, а поступак закључења је у току и са Црном Гором.

Одредбама члана 18., утврђено је да се у члану 41а. ст. 2. и 3. бришу, јер је потребно продужити рок за поступак ревизије натурализованих држављана БиХ, који, према одредбама става 2. тог члана истиче 01. марта 2012. године, а архива и неријешени списи који се односе на ревизију статуса лица из члана 40. овог Закона, већ су предати Министарству, па одредба става 3. члана 41а. више нема смисла.

Одредбама члана 19. у члану 43. ријечи: „и комуникација“ се бришу, ради усклађивања назива Министарства са прописаним, као напријед.

Одредбама члана 20. утврђено је да ће се поступци започети прије ступања на снагу овог Закона наставити и окончати по његовим одредбама које су повољније за странку и прецизније, односно лакше примјењиве од стране надлежних органа.

Одредбама члана 21. утврђено је да ће Министарство цивилних послова донијети подзаконске акте, који су утврђени овим Законом, у року од 60 дана од дана ступања на снагу истог, а тим актима биће прецизирани услови стицања држављанства БиХ и вођења службених евиденција.

Одредбама члана 22. утврђено је да се уставноправне комисије овлашћују да заједнички утврде пречишћен текст Закона, јер је до ове већ било пет измјена и допуна Закона.

Одредбама члана 23. утврђено је ступање на снагу и објављивање Закона.

V – Финансијска средства

За провођење овог Закона у Буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ, није потребно обезбиједити додатна финансијска средства.

ЗА ИНТЕРНУ УПОТРЕБУ

“Службени гласник БиХ” бр. 4/97, 13/99,41/02,6/03, 14/03, 82/05, 43/09 и 76/09 – ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ, на који је нанесен Нацрт закона о измјенама и допунама Закона о држављанству БиХ, тако што су одредбе Закона које се бришу, односно мијењају, подвучене, а одредбе којима се мијења и допуњава болдиране, укључујући и пренумерацију

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине Парламентарна скупштине Босне и Херцеговине, на сједници Представничког дома одржаној 27. јула 1999. године и на сједници Дома народа одржаној 27. јула 1999. године, усвојила је

ЗАКОН

О ДРЖАВЉАНСТВУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I ПОГЛАВЉЕ

Опште одредбе

Члан 1.

Овим законом се уређују услови за стицање и престанак држављанства Босне и Херцеговине (у даљем тексту: држављанство БиХ) у складу са Уставом Босне и Херцеговине.

Закони о држављанству које доноси ентитети морају бити у складу са Уставом Босне и Херцеговине и овим Законом.

Члан 2.

Сви држављани Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске (у даљем тексту: ентитети) су самим тим и држављани БиХ.

Промјена држављанства једног ентитета у држављанство другог ентитета нема утицаја на држављанство БиХ.

Члан 3.

Сви држављани БиХ уживају иста људска права и основне слободе као што је то одређено Уставом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Устав) и уживаће заштиту ових права на читавој територији Босне и Херцеговине, под истим условима и без обзира на њихово ентитетско држављанство.

Члан 4.

Држављани БиХ могу имати држављанство друге државе, под условом да постоји билатерални споразум између БиХ и те државе којим се то питање уређује, а који је одобрила Парламентарна скупштина у складу са чланом IV 4. д) Устава.

II ПОГЛАВЉЕ

Стицање држављанства БиХ

Опћи принципи

Члан 5.

Држављанство БиХ у складу са одредбама овог Закона стиче се:

1. поријеклом;
2. рођењем на територији БиХ;
3. усвајањем;
4. путем натурализације;
5. путем међународног споразума.

Стицање држављанства поријеклом

Члан 6.

Дијете рођено након ступања на снагу Устава стиче држављанство БиХ поријеклом:

1. чија су оба родитеља били држављани БиХ у вријеме рођења дјетета, без обзира на мјесто његовог рођења;
2. чији је један родитељ био држављанин БиХ у вријеме рођења дјетета и дијете је рођено на територији БиХ;
3. чији је један родитељ био држављанин БиХ у вријеме дјететовог рођења, а дијете је рођено у иностранству, ако би оно иначе било без држављанства;
4. рођено у иностранству, а чији је један родитељ био држављанин БиХ у вријеме дјететовог рођења, под условом да до времена када напуни 23 године:

- буде регистровано у сврху евидентирања БиХ држављана код компетентних власти у БиХ у земљи или иностранству; или

- има стално мјесто боравка на територији БиХ.

4. **Ако је рођено у иностранству, а чији је један родитељ био држављанин БиХ у вријеме дјететовог рођења, под условом да до времена кад наврши 23 године поднесе пријаву за евидентирање држављанства БиХ надлежном органу.**

Стицање држављанства рођењем на територији БиХ

Члан 7.

1. Држављанство БиХ биће додијељено дјетету које је рођено или нађено на територији БиХ након ступања на снагу Устава и чија су оба родитеља непозната или непознатог држављанства или без држављанства, или ако је дијете без држављанства.

2. Под условима из става 1. овог члана дијете ће изгубити држављанство БиХ ако до доби од 14 година то дијете путем поријекла добије држављанство друге државе.

Усвојена дјеца

Члан 8.

Дијете млађе од 18 година које је у потпуности усвојио држављанин БиХ након ступања на снагу Устава стиче држављанство БиХ.

Стицање држављанства натурализацијом

Члан 9.

Странац који је поднио захтјев за стицање држављанства БиХ може стећи држављанство натурализацијом ако испуњава слиједеће услове:

1. да је напунио 18 година старости;
2. да има пријављено стално мјесто боравка на територији БиХ најмање 8 година прије подношења захтјева;
2. **да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине најмање три године прије подношења захтјева.**
3. да познаје један од језика уставотворних народа БиХ;
3. **да довољно познаје писмо и језик једног од конститутивних народа БиХ.**
4. да му није изречена мјера безбједности протјеривања странаца из земље или заштитна мјера удаљивања странаца са територије БиХ од стране органа чији је легалитет успостављен Уставом и да је ова одлука још увијек на снази;
5. да није осуђиван на издржавање казне за кривична дјела са предомишљајем на дуже од три године у периоду од 8 година од подношења захтјева;
6. да се одрекну или на неки други начин изгубе своје раније држављанство након стицања БиХ држављанства, осим ако билатерални споразум из члана 14. не предвиђа другачије. Одрицање или губитак ранијег држављанства се неће захтијевати ако ово није дозвољено или се не може разумно захтијевати.
7. да се против њега не води кривични поступак, осим ако се доказ о испуњавању овог услова не може разумно захтијевати;
8. да не представља пријетње по безбједност Босне и Херцеговине;

9. да има обезбијеђен стални извор прихода у износу који омогућава егзистенцију или да је у стању да обезбиједи поуздан доказ о финансијским изворима за сопствено издржавање;

10. да је измирио све пореске или друге финансијске обавезе и

11. да потпише изјаву да прихвата правни систем и уставни поредак Босне и Херцеговине.

Натурализација се неће одобрити, чак ако подносилац захтјева испуњава опште услове за натурализацију, уколико постоје основани разлози за сумњу да би се одобрењем натурализације тој особи угрозила безбједност БиХ и јавни ред и мир, или уколико натурализација није у складу са интересима БиХ из неког другог разлога утврђеног на основу цјелокупне процјене стања подносиоца захтјева.

Стицање држављанства олакшаном натурализацијом

Члан 10.

Брачни друг држављанина БиХ - странац, може стећи држављанство БиХ под слиједећим условима:

1. да је брак трајао најмање пет година прије подношења захтјева и да још увијек траје у моменту подношења захтјева;

2. да се одрекне или на неки други начин изгуби своје раније држављанство након стицања БиХ држављанства, осим ако то није другачије ријешено билатералним споразумом из члана 14. Одустајање или престанак ранијег држављанства се не захтијева ако то није допуштено или се не може разумно захтијевати;

3. да има стално мјесто боравка у најмање последње три године на територији БиХ.

3. да има одобрен стални боравак на територији Босне и Херцеговине.

4. да не представља пријетње по безбједност Босне и Херцеговине.

Члан 11.

1. Дијете млађе од 18 година чији је један родитељ стекао држављанство Босне и Херцеговине има право да добије држављанство БиХ натурализацијом ако оно стално борави на територији БиХ има одобрен привремени или стални боравак на територији БиХ.

2. Родитељ који има држављанство БиХ може тражити стицање држављанства БиХ у име малолетног дјетета у складу са ставом 1. овог члана. Ако је дијете старије од 14 година, захтијева се његов пристанак.

Члан 11а.

1. Лице без држављанства и лице које има статус избјеглице може стећи држављанство БиХ, без испуњавања услова из члана 9. став 1. тач. 2., 3., 6., 9. и 10. само ако у статусу лица без држављанства или избјеглице има непрекидан боравак на територији БиХ у трајању од пет година прије подношења захтјева.

2. Малодобно дијете лица које је стекло држављанство Босне и Херцеговине на основу става 1. овог члана, има право да добије држављанство БиХ, без испуњавања услова из члана 9. став 1. тач. 1., 2., 3., 6., 9. и 10., ако има статус избјеглице или одобрен привремени боравак на територији БиХ, без обзира на дужину борвка.

3. Ако је дијете старије од 14 година, захтијева се његов пристанак.

Члан 12.

Слиједећа лица имају право да добију држављанство БиХ на основу захтјева без испуњавања услова из члана 9. ст. 2 и 6.

1. емигранти који су се вратили у Босну и Херцеговину,

2. прва и друга генерација потомака лица наведених у ставу 1. које су се вратиле у Босну и Херцеговину.

Брачни друг лица наведеног у ставу 1. овог члана, има право на стицање држављанства БиХ на основу молбе без испуњавања захтјева из члана 9. став 2. уколико испуни услове члана 10. ст. 1. и 2.

Члан 12а.

Лице којем је држављанство БиХ, ради стицања или задржавања држављанства друге државе, престало одрицањем или отпustom, може поднијети захтјев за поновно стицање држављанства БиХ, ако испуњава услове из члана 9., осим услова из става 1. тач. 1., 2. и 6., само ако има одобрен привремени боравак најмање посљедњу годину на територији БиХ или одобрен стални боравак.

Члан 13.

Ако се у појединачним случајевима натурализација лица сматра од нарочите користи за Босну и Херцеговину, лице може стећи држављанство без испуњавања захтјева из члана 9. ст. 1., 2. и 6.

Члан 14.

У свим случајевима гдје овај закон прописује губитак ранијег држављанства особама које стичу БиХ држављанство, таквим особама ће бити дозвољено да и даље задрже држављанство раније државе гдје год је то омогућено билатералним споразумом између БиХ и те државе који је одобрила Парламентарна скупштина у складу са чланом ИВ 4. д) Устава Босне и Херцеговине.

III - ПОГЛАВЉЕ

Престанак БиХ држављанства

Члан 15.

Држављанство се не може изгубити ако би особа која је у питању тиме остала без држављанства (апатрид), осим у случају утврђеним чланом 23. став 1.

Члан 16.

Држављанство Босне и Херцеговине престаје:

а) по сили закона,

б)а) одрицањем,

ц)б) отпустом,

д)ц) одузимањем,

е)д) међународним споразумом.

Престанак држављанства по сили закона

Члан 17.

Држављанство БиХ губи се добровољним стицањем другог држављанства, уколико се не одређује другачије билатералним споразумом закљученим између БиХ и те државе који је одобрила Парламентарана скупштина у складу са чланом IV 4. д) Устава.

Члан 18.

Држављанство БиХ престаје дјетету ако након потпуног усвајања стекне држављанство друге државе.

Одрицање

Члан 19.

Члан 17.

1. Грађанин који је напунио 18 година, који живи у иностранству и има држављанство друге државе, или му је загарантовано стицање држављанства друге државе, има право да се одрекне БиХ држављанства.

2. Дјетету које живи у иностранству и има држављанство друге државе или му је исто загарантовано престаје држављанство БиХ одрицањем на захтјев оба родитеља којима је држављанство БиХ престало одрицањем, или на захтјев једног родитеља којем је држављанство престало одрицањем **уз сагласност другог родитеља који је држављанин БиХ, или на захтјев једног родитеља којем је држављанство БиХ престало одрицањем, ако је други родитељ мртав или је изгубио родитељско право или је странац или особа без држављанства или на захтјев усвојиоца ако му је престало држављанство БиХ одрицањем и однос између усвојиоца и усвојеног дјетета је однос потпуног усвојења. Ако је дијете старије од 14 година, захтијева се његов пристанак.**

3. У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана, држављанство БиХ престаје лицу када надлежни орган утврди да су испуњени потребни услови из ст. 1. и 2. овог члана и странци **достави обавијест пошаље рјешење о томе, или кад јој се уручи рјешење о престанку држављанства БиХ.**

Члан 20.

Члан 18.

Одлука о одрицању може бити поништена на захтјев особе која је у питању, а која је напустила БиХ, ако та особа није стекла странско држављанство у временском периоду од једне године од дана кад је изгубила држављанство БиХ одрицањем.

Отпуст

Члан 21.

Члан 19.

Отпуст из БиХ држављанства може бити одобрен на основу захтјева лицу које живи на територији БиХ, које испуњава слиједеће услове:

1. да има 18 година;
2. да се против њега не води кривични поступак због учињеног кривичног дјела које се гони по службеној дужности, или ако је осуђен на казну затвора у БиХ, да ту казну издржава;
3. да је измирио све нужне доприносе, порезе или друге законске обавезе плаћања утврђене правноснажним одлукама надлежних органа;
4. да је стекао или му је гарантовано држављанство друге државе;
5. да је испунио своје војне обавезе.

Члан 22.

Члан 20.

Дјетету млађем од 18 година које је стекло, или којем је загарантовано стицање држављанства друге државе, и које још увијек живи на територији БиХ, престаје држављанство БиХ отпустом на захтјев:

1. оба родитеља чије је држављанство БиХ престало отпустом;
2. једног родитеља чије је држављанство БиХ изгубљено отпустом, ако други родитељ није жив, или су му одузета родитељска права, или је странац или особа без држављанства;
3. једног родитеља, који извршава родитељске дужности и чије БиХ држављанство је изгубљено отпустом а други родитељ, који је држављанин БиХ, се слаже;
4. усвојитеља ако му је држављанство БиХ престало отпустом, а однос између усвојитеља и усвојеног дјетета представља однос потпуног усвојења.

Ако је дијете старије од 14 година, у ст. 1., 2. и 3. захтјева се његов пристанак.

Одузимање

Члан 23.

Члан 21.

Држављанство БиХ може бити одузето у сlijедећим случајевима:

1. ако је држављанство Босне и Херцеговине стечено помоћу преваре, лажних информација или скривањем било које релевантне чињенице која се може односити на подносиоца захтјева,
2. кад држављанин БиХ врши добровољну службу у страним војним снагама упркос правне забране такве службе,
3. кад је држављанство БиХ стечено након ступања на снагу овог закона, без испуњења услова из чл. 9. и 10.
4. када је држављанин осуђен у или ван подручја Босне и Херцеговине правоснажном пресудом, ради предузимања радњи којима се нарушавају уставни поредак и сигурност БиХ, или када је осуђен ради чланства у организацији која предузима такве радње, под условом да такве радње озбиљно штете виталним интересима БиХ.
5. када је држављанин осуђен у или ван подручја Босне и Херцеговине правоснажном пресудом за кривично дијело које укључује кријумчарење ватреног оружја, експлозива, радиоактивног материјала или наркотичких средстава и психогених супстанци; или илегални превоз и трговину материјалима и опремом за производњу оружја или других средстава масовног уништења; или илегални улазак у БиХ, останак или изласак из БиХ појединаца или група; или организира или учествује у трговини људима, под условом да такве радње озбиљно штете виталним интересима БиХ.
6. када је држављанин осуђен у или ван подручја Босне и Херцеговине правоснажном пресудом за кривично дјело које произлази из активности које се разликују од оних из тач. 4. и 5. овог члана, а које озбиљно штете виталним интересима БиХ.

Датум престанка

Члан 24.

Члан 22.

1. Држављанство БиХ престаје отпустом, одрицањем или одузимањем са даном слања обавијести рјешења особи на коју се правна одлука односи., или достављањем рјешења о престанку држављанства БиХ.

2. Ако мјесто пребивања такве особе није познато или не може бити потврђено, БиХ држављанство престаје даном објављивања рјешења у службеном гласилу БиХ.

3. Обавијест Рјешење ће се објавити у службеним гласилима ентитета.

4. Држављанство БиХ престаје чл. 17. и 18. овог закона на дан када особа која је у питању стекне држављанство друге државе.

„Држављанство БиХ престаје отпустом, одрицањем или одузимањем, даном достављања рјешења о престанку држављанства БиХ лицу на које се исто односи.

Лицу које се држављанства БиХ одриче путем ДКП-а БиХ у иностранству, даном слања рјешења, достављање се сматра извршеним.

Ако мјесто пребивања тог лица није познато, или не може бити потврђено, БиХ држављанство престаје даном објављивања рјешења у Службеном гласнику БиХ.“

IV - ПОГЛАВЉЕ

Односи између држављанства БиХ и држављанства ентитета

Члан 25.

Члан 23.

За лица која имају БиХ држављанство у складу са чл. 6., 7. и 8. сматра се да већ имају држављанство једног од ентитета.

Члан 26.

Члан 24.

Све одлуке о стицању и престанку држављанства које доносе ентитети или Босна и Херцеговина се морају донијети у складу са чл. 30. и 31. или са прелазним одредбама Поглавља VII овог закона

Члан 27.

Члан 25.

Лице које изгуби држављанство једног Ентитета, а не стекне држављанство другог ентитета губи држављанство БиХ. Лице које изгуби држављанство БиХ истовремено губи и држављанство ентитета.

Члан 28.

Члан 26.

1. Дијете које БиХ држављанство стиче поријеклом или потпуним усвојењем, у складу са чланом 8., стиче држављанство ентитета родитеља или усвојитеља који посједује БиХ држављанство.

2. Ако родитељи или усвојитељи имају држављанства различитих ентитета, дијете ће:

а. стећи држављанство ентитета у којем је рођено, и

б. ако је рођено у иностранству, дијете ће:

и. стећи држављанство ентитета како је то договорено међу родитељима, или

ии. ако договор није постигнут, дијете ће стећи:

- у случају стицања поријеклом, држављанство ентитета родитеља који је у дипломатско-конзуларном представништву Босне и Херцеговине уписао дијете у матичну књигу рођених, или

- у случају стицања потпуним усвајањем, држављанство ентитета у којем има пребивалиште у БиХ, или ако мјесто пребивалишта не постоји, држављанство ентитета родитеља који је поднио молбу за уписивање дјетета.

3. Дијете које стиче БиХ држављанство према члану 7. стиче држављанство ентитета у којем је рођено или нађено.

Члан 29.

Члан 27.

Након промјене мјеста пребивалишта са територије једног ентитета на територију другог ентитета, држављанство ентитета се такође мијења ако то особа жели, под условом да до промјене дође након што овај закон ступи на снагу.

Члан 29а.

Члан 27а.

1. Држављанин БиХ који има пријављено пребивалиште у Брчко Дистрикту БиХ, а који има држављанство једног од ентитета, остаје држављанин тог ентитета, осим ако на свој захтјев не промијени своје ентитетско држављанство.

2. Држављанин БиХ који има пријављено пребивалиште у Брчко Дистрикту БиХ, а који нема изјављено ентитетско држављанство, има право да изабере своје ентитетско држављанство.

3. Лица са пребивалиштем у Брчко Дистрикту БиХ која стичу држављанство БиХ натурализацијом, бирају своје ентитетско држављанство.

V - ПОГЛАВЉЕ

Процедура

Члан 30.

Члан 28.

1. Одлуке о стицању или престанку држављанства БиХ доноси Министарство цивилних послова БиХ, осим одлука из чл. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 11а., 12., 12а., 13., 21. и, 22. и 38.

2. Одлуке према чл. 6., 7., 8., 9., 10., 11., 11а., 12., 12а., 21. и, 22. и 38. доносе компетентне власти ентитета.

3. Одлуке према члану 13. доноси консензусом Вијеће министара БиХ.

Члан 31.

Члан 29.

1. Одлуке из члана 30., став 2., изузев одлука донесених у складу са чланом 6., 7. и 8. и 38., морају се послати Министарству цивилних послова и комуникација БиХ у року од три седмице од датума доношења одлуке.

2. Одлука компетентне власти ентитета ступа на снагу два мјесеца након слања Министарству цивилних послова и комуникација БиХ, уколико Министарство не одреди да нису испуњени услови из чл. 9., 10., 11., 11а., 12., 12а., 21. и 22. У том случају надлежни морају упутити случај компетентној власти ентитета ради поновног разматрања. Одлуке донесене према чл. 6., 7. и 8. ступају на снагу након регистрације од стране надлежног органа.

3. Ако након поновног разматрања, остане спор између компетентних власти ентитета и БиХ, онда се случај мора упутити Уставном суду у складу са чланом VI 3. Устав БиХ на коначну одлуку.

Члан 32.

Члан 30.

Молба за стицање, одрицање или отпуст из држављанства БиХ мора се непосредно поднијети властима наведеним у члану 30., или ако подносилац живи у иностранству, путем дипломатско-конзуларног представништва БиХ.

Члан 33.

Члан 31.

1. Надлежни органи из члана 30. ст 1. и 2. морају ријешити молбу у периоду од 60 дана од примања уредне пријаве. Одлуке о одбијању пријаве за стицање или отпуст или одлуке да се одузме држављанство, морају садржавати разлоге у писаној форми.

2. Заинтересована лица могу покренути управни спор против одлуке из претходног става.

Члан 33а.

Члан 31а.

Министарство цивилних послова БиХ води следеће евиденције о држављанству БиХ:

а) Евиденцију о стицању држављанства БиХ:

1. на основу међународног споразума;
2. лица од нарочите користи за БиХ из члана 13. Закона;
3. лица натурализованих између 06. априла 1992. до 01. јануара 2006. Године.

б) Евиденцију о престанку држављанства БиХ:

1. одрицањем;
2. одузимањем и
3. по сили Закона.

Надлежни органи ентитета и органи Брчко Дистрикта БиХ воде евиденције о натурализацији и држављанству из своје надлежности.

Евиденције из овог члана и евиденције из члана 33б. садрже јединствени матични број.

Члан 33б.

Члан 31б.

Министарство цивилних послова води евиденције о предметима давања своје сагласности на рјешења надлежних ентитеских органа о натурализацији страних држављана и о предметима накнадног уписа у матичне књиге рођених лица која су стекла држављанство РБиХ у складу са Законом о држављанству Републике Босне и Херцеговине.

Члан 33ц.

Члан 31ц.

Министар цивилних послова БиХ прописује садржај и начин вођења евиденција из чл. 33а. и 33б. 31а. и 31б.

VI - ПОГЛАВЉЕ

Доказивање БиХ држављанства

Члан 34.

Члан 32.

Држављанство БиХ и држављанство ентитета доказује се увјерењем о држављанству БиХ и увјерењем о држављанству ентитета или пасошем Босне и Херцеговине.

Члан 35.

Члан 33.

1. Увјерење о држављанству БиХ и држављанству ентитета издаје орган који води матичну књигу рођених, односно књигу држављана.

2. Држављанство се уписује у матичну књигу рођених без посебне одлуке када се утврди да то лице испуњава услове стицања према чл. 6., 7. и 8.

3. У случају да органи власти из става 1. овог члана без основе одбију да издају увјерење о држављанству БиХ, Ресорно министарство ентитета или Министарство цивилних послова и комуникација БиХ издају увјерење о држављанству лицу о коме је ријеч на основу документованих података које посједује Министарство цивилних послова и комуникација и надлежни орган ентитета или орган у Брчко Дистрикту БиХ, у оквиру својих надлежности. У случају спора између надлежних органа ентитета и БиХ, предмет се упућује Уставном суду у складу са чланом IV 3. Устава БиХ.

4. Када су документовани подаци који се односе на држављанство недоступни или их држављани Босне и Херцеговине не могу прибавити у разумном временском периоду, надлежни органи поменути у претходном ставу дозволиће таквим лицима да прибаве ове податке на други начин, укључујући и изјаве дате од стране тих лица или за њих.

5. Компетентни органи у ентитетима и орган у Брчко Дистрикту БиХ ће, у појединачним случајевима, доставити Министарству за цивилне послове и комуникације тражене информације из евиденције поменуте у ставу 1.

Члан 36.

Члан 34.

1. Увјерење о држављанству се издаје на обрасцу који садржи слиједеће елементе:

1. назив "Босна и Херцеговина" и назив ентитета,
2. назив органа власти из члана 35. који је издао ово увјерење,
3. "Увјерење о БиХ држављанству",
4. назнаке о припадајућем држављанству ентитета,
5. име и презиме особе којој је увјерење издато, име једног родитеља и његово држављанство, датум и мјесто рођења,
6. докази на основу којих је увјерење издато,
7. датум и мјесто издавања, печат надлежног органа и потпис одговорне особе.

2. Министарство цивилних послова БиХ одређује облик обрасца из претходног става овог члана.

VII - ПОГЛАВЉЕ

Прелазне и завршне одредбе

Члан 37.

Члан 35.

Сва лица која су била држављани Републике Босне и Херцеговине непосредно прије ступања на снагу Устава, укључујући и сва лица која су била држављани Р БиХ до 6. априла 1992. године, су држављани Босне и Херцеговине, док ће се држављанство лица натурализованих у периоду од 6. априла 1992. до 01. јануара 2006. године одредити у складу са чл. 40. и 41.

Члан 38.

Члан 36.

1. Сва лица која су држављани БиХ у складу са овим законом и која су на дан 6. априла 1992. године била настањена на територији која сада припада једном од ентитета се сматрају

држављанима тог ентитета, изузев ако немају стално пребивалиште у другом ентитету, у којем случају се сматрају држављанима тога ентитета.

2. Сва лица која су држављани БиХ у складу с овим законом и која живе у иностранству на дан кад овај закон ступа на снагу сматрају се држављанима ентитета у којем су имала стално пребивалиште или боравиште прије 6. априла 1992. године, уколико се стално не настане у другом ентитету или изабере држављанство другог ентитета. Услови и процедура за промјену држављанства ентитета по избору уредиће се споразумом између ентитета који ће се унијети у ентитетске законе о држављанству. Право на избор се може остварити само у року од 9 мјесеци од дана закључивања споменутог међуентитетског споразума.

3. Сва лица која су била држављани бивше СФРЈ и која су се у времену између 6. априла 1992. године и ступања на снагу овог закона стално настанила на територији једног од ентитета и која на тој територији имају непрекидно пребивалиште **или боравиште** у трајању од двије године након ступања на снагу овог закона, након подношења захтјева добиће и држављанство тог ентитета и Босне и Херцеговине.

4. Сва лица која су била држављани бивше СФРЈ и која у времену између дана ступања на снагу овог закона и 31. децембра 1998. године и 31. децембра 2000. године се стално настане на територији једног од ентитета и која на тој територији имају непрекидно пребивалиште **или боравиште** у трајању од три године, након подношења захтјева добиће држављанство тог ентитета и Босне и Херцеговине. Право на одлуку може се остварити у року једне године од истека наведеног трогодишњег периода.

5. Пребивалиште дјецe, у смислу одредаба чл. 29. и 38. став 1. Закона, која су била малолетна и нису имала пријављено пребивалиште, утврђује се на основу пребивалишта родитеља и другим доказима.

Члан 39.

1. Сва лица која су прије ступања на снагу овог закона добровољно стекла друго држављанство губе држављанство БиХ, уколико се за 15 година од дана ступања на снагу овог закона, не одрекну друго држављанства, осим ако није другачије одређено билатералним споразумом, односно споразумима. Одрицање држављанства се не тражи ако то није дозвољено или се не може разумно захтијевати.

2. Вијеће министара Босне и Херцеговине ће предложити Предсједништву склапање билатералних споразума из става 1. са сусједним земљама у року од шест мјесеци након ступања на снагу овог закона.

Члан 40.

Члан 37.

Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство), дужно је да, у складу са овим Законом, спроведе ревизију статуса лица натурализованих послје 06. априла 1992. године, а прије 01.01.2006. године.

Члан 41.

Члан 38.

1. Министарство разматра статус лица која су стекла држављанство натурализацијом, а која претходно нису имала додијељен јединствени матични број (ЈМБ), или којима је на

територији Босне и Херцеговине додијељен нови јединствени матични број (ЈМБ) држављана БиХ, у периоду послје 6. априла 1992. године, а прије 1. јануара 2006. године. С тим циљем, Министарство разматра информације које пружају лица о којима се ради, као и информације прикупљене по службеној дужности

2. На захтјев Министарства, лица о којима се ради и надлежни органи у Босни и Херцеговини, морају му доставити све потребне информације у року који Министарство одреди.

3. Ако се лице о коме се ради не повинује захтјеву за доставом информација из става 2., Министарство му може одузети држављанство.

4. Ако лице тиме не остаје без држављанства, Министарство може својом одлуком одузети држављанство БиХ у слиједећим случајевима:

а) ако прописи који су били на снази на подручју Босне и Херцеговине у вријеме натурализације нису били примијењени, или

б) ако је држављанство БиХ било стечено преварним понашањем, лажним информацијама или прикривањем било које релевантне чињенице ако се такво понашање може приписати лицу о којем се ради, или

ц) у случају непостојања стварне везе између Босне и Херцеговине и држављанина који уобичајено не борави у Босни и Херцеговини, или

д) у ком било случају из члана 23. алинеја 2., 3., 4., 5. и 6. овог закона.

5. Доказ да непостоји стварна веза из става 4. тачке ц) овог члана може бити посебно непријављивање пребивалишта укључујући и адресу становања у Босни и Херцеговини или неподношење захтјева за издавање личне карте држављана БиХ у складу са прописима о пријављивању, пребивалишту и боравишту, те о личној карти држављана БиХ.

6. Држављанство БиХ неће се одузети из става 4. тачке а) овог члана уколико особа о којој се ради испуни услове за натурализацију или олакшаном натурализацијом према овом закону до тренутка када Министарство доноси одлуку и ако је јасно да особа о којој се ради није била свјесна да прописи нису били примијењени, нити се упустила у понашање које би оправдало одузимање држављанства према овом закону, није је свјесно прикрила какву релевантну чињеницу. Релевантна чињеница је посебно она чињеница која је супротна прописима о статусу лица у Босни и Херцеговини.

7. Држављанство БиХ престаје даном достављања одлуке Министарства о његовом одузимању. Ако адреса становања или мјесто пребивалишта тог лица нсу познати или немогу утврдити, држављанство БиХ престаје даном објављивања обавјештења о одлуци Министарства у „Службеном гласнику БиХ“.

8. У ревизију издатих држављанстава, немогу бити укључени запосленици Министарства, који су на било који начин раније били укључени у процес издавања држављанстава која су предмет ревизије.

Члан 41а.

Члан 38а.

Без обзира на чл. 23. и 41. овог закона, у случајевима када је истом лицу додјељено држављанство више пута по различитим основама, Министарство ће закључком објединити поступак ревизије те донијети јединствену одлуку о статусу натурализованог држављанина.

Министарство је дужно да заврши поступак ревизије и утврђивања статуса натурализованих држављана у складу са Законом, најкасније до 1. марта 2012. године.

Сва архива и неријешени списи, који се односе на ревизију статуса лица из члана 40. овог Закона, биће предати Министарству.

Члан 42.

Члан 39.

Сви закони и прописи донесени на основу њих, а који регулишу питања држављанства БиХ престају важити на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 43.

Члан 40.

Министарство цивилних послова и комуникација Босне и Херцеговине ће донијети или ускладити прописе за спровођење овог закона у року од 45 дана након ступања на снагу овог закона. Надлежни органи ентитета ће најкасније 45 дана након тога донијети прописе о држављанству који ће бити усклађени са овим законом.

Члан 44.

Члан 41.

Поступци започети прије ступања на снагу овог Закона, наставиће се и окончати по одредбама овог Закона.

Члан 42.

Министарство цивилних послова БиХ донијеће подзаконске акте утврђене овим Законом, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Закона.

Члан 43.

Овлашћују се Уставноправна комисија Представничког дома и Уставноправна комисија Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине да заједнички утврде пречишћени текст Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 и 76/09).

Члан 44.

Овај закон ступа на снагу осам дана након дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавит ће се и у службеним гласилима ентитета.

ПС БиХ број 24/99
27. јула 1999. године
Сарајево

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
др. **Изет Жигић**, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
мр. **Мирко Бањац**, с. р.

"Službeni glasnik BiH"
br. 99/11

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **U 9/11**, rješavajući zahtjev **Bakira Izetbegovića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine**, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. alineja 2, člana 61. st. 1. i 2. i člana 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Miodrag Simović, predsjednik

Valerija Galić, potpredsjednica

Constance Grewe, potpredsjednica

Seada Palavrić, potpredsjednica

Tudor Pantiru, sudija

Mato Tadić, sudija

Mirsad Ćeman, sudija

Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja

Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 23. septembra 2011. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se zahtjev **Bakira Izetbegovića, člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine.**

Utvrđuje se da član 17. i član 39. stav 1. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03,

82/05, 43/09 i 76/09) nisu u skladu sa članom I/7.b) i d) Ustava Bosne i Hercegovine.

U skladu sa članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke uskladi član 17. i član 39. stav 1. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 i 76/09) sa članom I/7.b) i d) Ustava Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da, u skladu sa članom 74. stav 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine”, “Službenom glasniku Republike Srpske” i u „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Bakir Izetbegović, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnio je 25. maja 2011. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 i 76/09)-(u daljnjem tekstu: Zakon o državljanstvu).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 22. stav 1. Pravila Ustavnog suda, od Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predstavnički dom) i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) zatraženo je 3. juna 2011. godine da dostave odgovore na zahtjev.

3. Predstavnički dom je 22. jula 2011. godine Ustavnom sudu dostavio mišljenje o zahtjevu za ocjenu ustavnosti čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu, a Dom naroda je svoje mišljenje dostavio 29. jula 2011. godine.

4. Na osnovu člana 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda, mišljenja Predstavničkog doma i Doma naroda su dostavljena podnosiocu zahtjeva 23. jula 2011. godine.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

5. Podnosilac zahtjeva smatra da odredbe čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu nisu u saglasnosti sa članom I/7. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. u vezi sa članom II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, članom 14. u vezi sa članom 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

6. Podnosilac zahtjeva je naveo da je, u odnosu na ustavne garancije iz člana I/7. Ustava Bosne i Hercegovine, jasna intencija ustavotvorca da se omogući zaštita stečenog državljanstva Bosne i Hercegovine, kako je to utvrđeno u članu I/7.b) u kojem se izričito navodi da nijedno lice ne može biti arbitrarno lišeno državljanstva Bosne i Hercegovine ili državljanstva entiteta, ili na drugi način ostavljeno bez državljanstva. Također je istakao da je istim članom dalje zagantirano da niko ne može biti lišen državljanstva Bosne i Hercegovine ili entiteta prema bilo kojem osnovu kao što su spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status. Navedena ustavna odredba, kako je naglasio podnosilac zahtjeva, zabranjuje lišavanje stečenog državljanstva Bosne i Hercegovine, uključujući zabranu diskriminacije prema bilo kom osnovu, te uključujući korištenje pojma «bilo koji drugi status». U konkretnom slučaju navedeni pojam mora i može jedino biti posmatran u svjetlu činjenice da postoji drugo državljanstvo i evidentno različit status koji imaju državljani Bosne i Hercegovine koji žive u susjednim državama od onih koji žive u državama koje nisu susjedi Bosne i Hercegovine. Pojam «bilo kojeg drugog statusa», kako dalje navodi podnosilac zahtjeva, može biti posmatran i u odnosu na državljane Bosne i Hercegovine koji žive u Bosni i Hercegovini, a stekli su državljanstvo druge države koja nije susjed Bosne i Hercegovine.

7. Podnosilac zahtjeva je istakao da član I/7.d) Ustava Bosne i Hercegovine utvrđuje da «državljeni Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države pod uvjetom da postoji bilateralni ugovor između Bosne i Hercegovine i te države kojim se to pitanje uređuje, a koji je odobrila Parlamentarna skupština u skladu sa članom IV stav 4. tačka (d)». Drugim riječima, kako je dalje istaknuto, ova odredba ne utvrđuje mogućnost lišavanja državljanstva Bosne i Hercegovine u slučaju stjecanja drugog državljanstva, već upravo suprotno. Podnosilac zahtjeva ističe da, polazeći od neprikosновенosti stečenog državljanstva Bosne i Hercegovine, kako je to utvrđeno u članu I/7.b), moguće je ograničiti mogućnost stjecanja drugog državljanstva, osim originalnog državljanstva Bosne i Hercegovine, a nikako odredbu člana I/7.d) shvatiti kao mogućnost za lišavanje državljanstva Bosne i Hercegovine u slučaju stjecanja drugog državljanstva, jer se ova odredba mora posmatrati u kontekstu odredbe člana I/7.b) i ne može se odvojeno posmatrati i na taj način zanemariti imperativna norma člana I/7.b) Ustava Bosne i Hercegovine. Mogućnost lišavanja državljanstva Bosne i Hercegovine, u skladu sa tekstom odredbe člana I/7, eventualno bi se mogla primijeniti na oduzimanje naknadno stečenog državljanstva Bosne i Hercegovine u slučaju kada ne postoji bilateralni sporazum, to jeste slično kao pri stjecanju građanskih prava u kojima postoje originarni i derivativni način stjecanja tih prava. Primjenom ovih principa na konkretan slučaj, kako navodi podnosilac zahtjeva, da se zaključiti da je moguće oduzeti samo državljanstvo stečeno na «derivativni» način ukoliko ne postoji bilateralni sporazum, a ni u kom slučaju, primjenom člana I/7.b) koji to izričito zabranjuje, oduzeti državljanstvo stečeno na originarni način, dakle, osnovno (originalno) državljanstvo ili prvostečeno državljanstvo Bosne i Hercegovine.

8. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, shodno navedenom, osporene odredbe Zakona o državljanstvu su suprotne članu I/7. Ustava Bosne i Hercegovine, jer na arbitraran način omogućavaju lišavanje državljanstva Bosne i Hercegovine suprotno ustavnim garancijama. Navedene ustavne garancije mogu biti shvaćene jedino na način da Ustav Bosne i Hercegovine polazi od jasnog stava u pogledu zaštite svojih državljana, a da je moguće ograničiti druga prava kao što je pravo na stjecanje drugog državljanstva i uvjetovati stjecanje drugog državljanstva postojanjem bilateralnog sporazuma. Svako suprotno razumijevanje ovog člana bi dovelo do kršenja ustavnih prava državljana Bosne i Hercegovine. Zbog svega navedenog, podnosilac zahtjeva smatra da osporeni članovi Zakona o državljanstvu koji, suprotno Ustavu Bosne i Hercegovine, predviđaju mogućnost lišavanja državljanstva Bosne i Hercegovine na protivustavan način krše član I/7.b) Ustava Bosne i Hercegovine.

9. Podnosilac zahtjeva je, dalje, naveo da osporeni članovi Zakona o državljanstvu definiraju najmanje dvije vrste djelovanja države u odnosu na pojedince kada je u pitanju državljanstvo. Prva

situacija se odnosi na lica koja mogu zadržati dvojno državljanstvo u slučaju kada postoji bilateralni sporazum između Bosne i Hercegovine i druge države (uglavnom se radi o državama susjedima). Druga situacija se odnosi na lica koja, u skladu sa čl. 17. i 39, ne bi mogla zadržati državljanstvo Bosne i Hercegovine, odnosno status državljanina Bosne i Hercegovine bi im bio oduzet po sili zakona i pored volje da se zadrži originalno državljanstvo, to jeste državljanstvo Bosne i Hercegovine. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, ovakvim zakonskim rješenjima se vjerovatno pretpostavilo da lica koja su stekla druga državljanstva gube interes za zadržavanje originalnog državljanstva, što je potpuno pogrešna i proizvoljna pretpostavka s obzirom na općepoznato protivljenje ove grupe lica da ostanu bez originalnog državljanstva Bosne i Hercegovine.

10. S druge strane, kako navodi podnosilac zahtjeva, vlasti Bosne i Hercegovine nisu, u skladu s jasno izraženim interesom svojih građana, otpočele aktivnosti na sklapanju bilateralnih sporazuma sa državama u kojima se nalazi najveći broj državljanina Bosne i Hercegovine koji su stekli državljanstvo druge države radi omogućavanja da zadrže državljanstvo Bosne i Hercegovine. Pri tome, kako je dalje naglašeno, ne treba izgubiti iz vida da se, uglavnom, radi o građanima koji su napustili BiH usljed ratnih djelovanja devedesetih godina i koji su putem stjecanja drugog državljanstva pokušavali da steknu bilo kakav status u državi u kojoj su se nastanili, kako bi bili u mogućnosti da osiguraju sredstva za svoje i preživljavanje svoje porodice. Neki od tih građana su se i vratili u Bosnu i Hercegovinu, ali su stekli i državljanstvo neke druge države u kojoj su stekli određena prava, u skladu sa stečenim statusom državljanina. Zbog svega navedenog, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, potpuno su nejasni namjera i motiv zakonodavca da oduzme državljanstvo svojim državljanima koji su u međuvremenu stekli i drugo državljanstvo.

11. U konkretnoj situaciji, kako zaključuje podnosilac zahtjeva, više je nego očigledno da su usvajanjem osporenih članova Zakona o državljanstvu građani-državljanini Bosne i Hercegovine nastanjeni u zemljama sa kojima Bosna i Hercegovina nema zaključene bilateralne sporazume ili građani-državljanini Bosne i Hercegovine koji su nastanjeni u Bosni i Hercegovini, a stekli su i državljanstvo neke druge države koja nije susjed BiH, dovedeni u nepovoljniju situaciju od onih građana-državljanina Bosne i Hercegovine koji su stekli državljanstvo zemlje sa kojom Bosna i Hercegovina ima potpisane ovakve sporazume. Takvo postupanje, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, jasno ukazuje da je riječ o analognoj situaciji i različitom tretmanu ove grupe građana s obzirom na to da državni organi ne djeluju s ciljem sklapanja bilateralnih sporazuma sa drugim državama u kojima žive građani Bosne i Hercegovine na koje se osporeni članovi odnose.

12. Podnosilac zahtjeva je naveo da, prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, van zemlje živi više od 1.350.000 lica koja vode porijeklo iz Bosne i Hercegovine, što u odnosu na broj stanovnika u zemlji predstavlja jednu trećinu njene ukupne populacije. Istovremeno, kako je dalje istaknuto, Svjetska banka procjenjuje da je 2005. godine broj emigranata sa prostora Bosne i Hercegovine iznosio 1.471.594, što čini 37,7 procenata ukupne bosanskohercegovačke populacije. Ukoliko se sa navedene liste izuzmu države s kojima je zaključen bilateralni sporazum, Kraljevina Švedska, Srbija, Crna Gora i Republika Hrvatska (iako ni sa Republikom Hrvatskom nije zaključen bilateralni sporazum), navedeni broj bi se smanjio za oko 250.000 građana BiH. Međutim, kako je zaključio podnosilac zahtjeva, sasvim je izvjesno da bi najmanje 1.000.000 državljana Bosne i Hercegovine bilo oštećeno primjenom osporenih odredaba.

13. Podnosilac zahtjeva smatra da Vijeće ministara nije bilo djelotvorno u preduzimanju aktivnosti na zaključivanju bilateralnih sporazuma, kada se ima u vidu da je Bosna i Hercegovina zaključila samo jedan bilateralni sporazum (sa Kraljevinom Švedskom), u odnosu na države koje nisu susjedi BiH radi stvaranja uvjeta kojima bi se osigurala zaštita državljana Bosne i Hercegovine u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine. Osim toga, činjenica da Vijeće ministara nije, u skladu s zakonskom obavezom, zaključilo niti bilateralni sporazum sa Republikom Hrvatskom, kao susjednom državom, govori koliko su bile aktivne državne vlasti u zaštiti jedne trećine svojih građana, te u poštivanju zakona koje je donio nadležni zakonodavni organ. Konačno, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, s obzirom na iznesene podatke, postavlja se pitanje zbog čega nadležni organi Bosne i Hercegovine nisu, u skladu sa interesom građana, pokrenuli postupak zaključivanja odgovarajućih bilateralnih sporazuma sa navedenim državama, dok se Zakonom o državljanstvu, konkretno članom 39. stav 2, utvrđuje obaveza da samo sa susjednim državama budu zaključeni bilateralni ugovori, i to u roku od šest mjeseci. Na taj način, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, Zakon o državljanstvu drugačije tretira državljane Bosne i Hercegovine nastanjene u susjednim državama od onih nastanjenih u drugim državama ili čak nastanjenih u Bosni i Hercegovini, ali koji imaju državljanstvo neke druge države koja nije susjed Bosne i Hercegovine. Takvim postupanjem vlasti i primjenom osporenih odredaba zakona, kako je zaključio podnosilac zahtjeva, u januaru 2013. godine će biti izbrisano oko 1.000.000 građana BiH iz spiska državljanstva Bosne i Hercegovine.

14. Podnosilac zahtjeva je istakao da se argumenti za donošenje ovakvog Zakona o državljanstvu, uključujući osporene članove, najčešće svode na specifičnosti Bosne i Hercegovine i njen etnički sastav. S obzirom na etnički sastav građana BiH koji su istog etničkog porijekla kao i velika većina stanovništva u susjednim državama, tim građanima je data mogućnost da zadrže dvojno državljanstvo, a drugim

građanima to pravo je *de facto* uskraćeno zbog nedjelovanja Vijeća ministara. Podnosilac zahtjeva smatra da se takve mjere, koje se nesumnjivo zasnivaju na etničkoj pripadnosti, ne mogu posmatrati u okviru pojma objektivnog i razumnog opravdanja.

15. Konačno, kako je dalje naveo podnosilac zahtjeva, bilo bi potpuno razumljivo i prihvatljivo da država čije je državljanstvo stekao građanin-državljanin Bosne i Hercegovine postavlja uvjete za stjecanje svog državljanstva bilo u vidu odricanja ili otpusta iz originalnog državljanstva, pa da u takvim uvjetima građanin odluči koje će državljanstvo zadržati (kakav je slučaj, naprimjer, u Njemačkoj). Međutim, prema mišljenju podnosioca zahtjeva, potpuno je neprihvatljivo i diskriminirajuće da država Bosna i Hercegovina onemogućava zadržavanje državljanstva Bosne i Hercegovine kao originalnog državljanstva građaninu koji ima volju da svoje originalno državljanstvo i zadrži ukoliko druga država čije je državljanstvo državljanin Bosne i Hercegovine stekao ne postavlja kao uvjet odricanje od originalnog državljanstva. Takvim postupanjem Bosna i Hercegovina vrši diskriminaciju svojih državljana koji nemaju državljanstvo susjednih država, ali koji su stekli državljanstvo druge države koja nije susjed Bosne i Hercegovine, što je suprotno članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, kao i članu II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno članu 14. u vezi sa članom 8. Evropske konvencije. Podnosilac zahtjeva smatra da, s obzirom na činjenicu da većina državljana Bosne i Hercegovine koji su stekli državljanstvo druge države koja nije susjed Bosne i Hercegovine, ukoliko bi se odlučili vratiti u Bosnu i Hercegovinu i zadržati državljanstvo Bosne i Hercegovine, ne bi mogli uživati prava koja proizlaze iz prava na porodični život, jer bi praktično bili dovedeni u situaciju da izgube status i prava koja proistječu iz državljanstva države u kojoj trenutno žive sa svojom porodicom, odnosno na njih je stavljen pretjeran teret za koji ne postoji razumno i objektivno opravdanje.

b) Odgovor na zahtjev

16. U dostavljenom mišljenju Predstavnički dom je naveo da je, nakon rasprave o predmetnom zahtjevu, Ustavnopravna komisija Predstavničkog doma ostala na pozicijama Zakona o državljanstvu sa dva glasa «za», tri glasa «protiv» i jednim glasom «suzdržan». Također je navedeno da su članovi navedene komisije Šefik Džaferović i Saša Magazinović glasali za zahtjev za ocjenu ustavnosti čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu i da su izdvojili svoje mišljenje.

17. U svom mišljenju Dom naroda je naveo da Ustavnopravna komisija Doma naroda, nakon rasprave o predmetnom zahtjevu, nije donijela nijednu odluku, budući da su za odluku da se ostane na pozicijama Zakona o državljanstvu dva člana glasala «za», jedan član «protiv» i dva su bila «uzdržana», a za odluku kojom se podržava zahtjev za ocjenu ustavnosti čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu jedan član je bio «za»,

dva člana su bila «protiv» i dva člana su bila «uzdržana». Dalje je istaknuto da je navedena komisija jednoglasno donijela zaključak da se naloži Vijeću ministara BiH da preduzme aktivnosti na rješavanju problematike sadržane u predmetnom zahtjevu za ocjenu ustavnosti čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu.

IV. Relevantni propisi

18. Ustav Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Preambula

...Inspirisani Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima,...

Član I/7.

Državljanstvo

Postoji državljanstvo Bosne i Hercegovine, koje reguliše Parlamentarna skupština, i državljanstvo svakog entiteta koje regulišu sami entiteti, pod uslovom da:

b) Nijedno lice ne može biti arbitrarno lišeno državljanstva Bosne i Hercegovine, ili državljanstva entiteta, ili na drugi način ostavljeno bez državljanstva. Niko ne može biti lišen državljanstva Bosne i Hercegovine, ili entiteta, po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status.

d) Državljanima Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države, pod uslovom da postoji bilateralni ugovor između Bosne i Hercegovine i te države kojim se to pitanje uređuje, a koji je odobrila Parlamentarna skupština u skladu sa članom IV, stav 4, tačka (d). Lica sa dvojnim državljanstvom mogu glasati u Bosni i Hercegovini i u entitetima samo ako je Bosna i Hercegovina država njihovog prebivališta.

Član II/5.

Izbjeglice i raseljena lica

Sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo da se slobodno vrate u svoje domove. Oni imaju pravo, u skladu sa Aneksom 7 Opšteg okvirnog sporazuma, da im se vrati imovina koje su bili lišeni za vrijeme neprijateljstava od 1991. i da dobiju kompenzaciju za svu takvu

imovinu, koja im ne može biti vraćena. Sve obaveze ili izjave u vezi sa takvom imovinom, koje su date pod prisilom, ništave su.

Član VI/3.

Jurisdikcija

Ustavni sud će podržati ovaj Ustav.

19. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (usvojena i proglašena Rezolucijom Ujedinjenih naroda broj 217 (III) od 10. decembra 1948. godine) u relevantnom dijelu glasi:

Član 15.

Svako ima pravo na državljanstvo.

Niko ne smije samovoljno biti lišen svog državljanstva niti prava da promijeni državljanstvo.

20. Evropska konvencija o državljanstvu (Odluka o ratifikaciji Evropske konvencije o državljanstvu, Strazbur, 6. novembar 1997, „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine - Međunarodni ugovori“ broj 2/08) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1. – Predmet Konvencije

Ovom Konvencijom se ustanovljavaju principi i pravila koja se odnose na državljanstvo fizičkih lica i pravila koja regulišu vojne obaveze u slučajevima višestrukog državljanstva sa kojima će unutrašnje pravo država ugovornica morati biti usklađeno.

Član 7. – Gubitak državljanstva ex lege ili na inicijativu države ugovornice

1. Država ugovornica ne smije predvidjeti svojim unutrašnjim pravom gubitak njenog državljanstva ex lege ili na inicijativu te države ugovornice osim u sljedećim slučajevima:
a. dobrovoljno sticanje drugog državljanstva; [...]

Član 15. – Drugi mogući slučajevi višestrukog državljanstva

Odredbe ove Konvencije ne trebaju ograničiti pravo države ugovornice da odredi u svom unutrašnjem pravu da li:

- a. njeni državljani koji stiču ili imaju državljanstvo neke druge države zadržavaju njeno državljanstvo ili ga gube;*
- b. sticanje ili zadržavanje njenog državljanstva podliježe odricanju od ili gubitku nekog drugog državljanstva.*

Član 16. – Čuvanje prethodnog državljanstva

Država ugovornica ne treba utvrđivati da je odricanje od ili gubitak drugog državljanstva uvjet za sticanje ili zadržavanje njenog državljanstva u slučaju kada takvo zadržavanje ili gubitak nisu mogući ili se ne mogu razumno zahtijevati.

- 21. Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine** („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09 i 76/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Ovim zakonom se uređuju uslovi za sticanje i prestanak državljanstva Bosne i Hercegovine [...] u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine. [...]

Član 5.

Državljanstvo BiH u skladu sa odredbama ovog zakona stiče se:

- porijeklom,*
- rođenjem na teritoriji BiH,*
- usvajanjem,*
- putem naturalizacije,*
- putem međunarodnog sporazuma.*

Član 9.

Stranac koji je podnio zahtjev za sticanje državljanstva BiH može steći državljanstvo naturalizacijom ako ispunjava slijedeće uslove:

6) da se odreknu ili na neki drugi način izgube svoje ranije državljanstvo nakon sticanja BiH državljanstva, osim ako bilateralni sporazum iz člana 14. ne predviđa drugačije. Odricanje ili gubitak ranijeg državljanstva se neće zahtijevati ako ovo nije dozvoljeno ili se ne može razumno zahtijevati.

Član 16.

Državljanstvo Bosne i Hercegovine prestaje:

po sili zakona,

odricanjem,

otpustom,

oduzimanjem,

međunarodnim sporazumom.

Prestanak državljanstva po sili zakona

Član 17.

Državljanstvo BiH gubi se dobrovoljnim sticanjem drugog državljanstva, ukoliko se ne određuje drugačije bilateralnim sporazumom zaključenim između BiH i te države koji je odobrila Parlamentarna skupština u skladu sa članom IV 4. d) Ustava.

Član 39.

1. Sva lica koja su prije stupanja na snagu ovog zakona dobrovoljno stekla drugo državljanstvo gube državljanstvo BiH, ukoliko se za 15 godina od dana stupanja na snagu ovog zakona, ne odreknu drugog državljanstva, osim ako nije drugačije određeno bilateralnim sporazumom, odnosno sporazumima. Odricanje državljanstva se ne traži ako to nije dozvoljeno ili se ne može razumno zahtijevati.

2. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će predložiti Predsjedništvu sklapanje bilateralnih sporazuma iz stava 1. sa susjednim zemljama u roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona.

V. Dopustivost

22. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, te Pravila Ustavnog suda Ustavnog suda:

Član VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja prema ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to pitanje:

- Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

23. U odnosu na osporene odredbe Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, Ustavni sud ističe da, iako odredba člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine ne predviđa eksplicitnu nadležnost Ustavnog suda da ocjenjuje ustavnost zakona ili odredaba zakona Bosne i Hercegovine, supstancionalni pojam ovlašćenja određenih samim Ustavom Bosne i Hercegovine sadrži u sebi titulus Ustavnog suda za takvu nadležnost, a posebno ulogu Ustavnog suda kao tijela koje podržava Ustav Bosne i Hercegovine. Navedeni stav Ustavnog suda u ovakvim slučajevima, putem njegove dosadašnje prakse, jasno ukazuje na to da je Ustavni sud nadležan da ocjenjuje ustavnost zakona, odnosno pojedinih odredaba zakona Bosne i Hercegovine (vidi, Ustavni sud, Odluka broj U 14/02 od 30. januara 2004. godine, «Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 18/04).

24. Dalje, predmetni zahtjev za ocjenu ustavnosti osporenih odredaba Zakona o državljanstvu podnio je član Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Iz navedenog proizlazi da je zahtjev podnio ovlašteni podnosilac iz člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine.

25. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 17. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da je zahtjev za ocjenu ustavnosti odredaba Zakona o državljanstvu dopustiv, jer ga je podnio ovlašteni podnosilac, te da ne postoji nijedan formalni razlog iz člana 17. stav 1. Pravila Ustavnog suda u pogledu nedopustivosti.

VI. Meritum

26. Podnosilac zahtjeva navodi da čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu nisu u saglasnosti sa članom I/7. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4. u vezi sa članom II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, članom 14. Evropske konvencije u vezi sa članom 8. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 12 uz

Evropsku konvenciju. Prema mišljenju podnosioca zahtjeva, osporeni članovi Zakona o državljanstvu nisu u skladu sa navedenim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, jer propisuju gubitak državljanstva Bosne i Hercegovine u slučaju kada nije zaključen bilateralni ugovor o dvojnomo državljanstvu sa državom čije je državljanstvo stečeno. Također, podnosilac zahtjeva smatra da osporene odredbe Zakona o državljanstvu krše pravo na opću zabranu diskriminacije iz navedenog Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, te pravo na nediskriminaciju u vezi sa pravom na porodični život državljanina Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo i druge države s kojom nije zaključen bilateralni ugovor o dvojnomo državljanstvu u odnosu na one koji imaju državljanstvo druge države s kojom je zaključen takav ugovor.

27. U kontekstu ocjene ustavnosti osporenih odredaba čl. 17. i 39. Zakona o državljanstvu, Ustavni sud smatra da je potrebno ukazati na neka načela međunarodnog prava o državljanstvu. S tim u vezi, Ustavni sud ističe da jedan od najznačajnijih izvora u pogledu međunarodnih načela o državljanstvu predstavlja Opća deklaracija o ljudskim pravima iz 1948. godine na koju se poziva i u Preambuli Ustava Bosne i Hercegovine. Navedena deklaracija proklamira da: svako ima pravo na državljanstvo, te da niko ne smije samovoljno biti lišen svog državljanstva, niti prava da promijeni državljanstvo.

28. Prema međunarodnim načelima, smatra se da se pitanja državljanstva ubrajaju u unutrašnju (isključivu) nadležnost države. Državljanstvo je pravni odnos javnopravnog karaktera između fizičkog lica i suverene države na osnovu koga to lice ima status državljanina, odnosno pravna veza koja neko lice vezuje za neku državu. Svaka država ima pravo svojim ustavom i zakonima odrediti ko ima pravo na njezino državljanstvo. Država je slobodna da dodijeli svoje državljanstvo kome god hoće i međunarodno pravo je u tome ne ograničava. Dakle, svaka država, kada određuje da li je jedno lice njen državljanin, to vrši na osnovu svojih propisa o državljanstvu i obratno, na osnovu svojih pravnih pravila o državljanstvu ona ne može određivati vezu sa državljanstvom između jednog fizičkog lica i strane države. Iako u međunarodnom pravu nije prihvaćena doktrina o tzv. neraskidivoj privrženosti, koja bi državu sprečavala da neko lice otpusti iz svoga državljanstva suprotno njegovoj volji, u pravilu, izuzetno se dopušta državama da nekoga svog građanina liše državljanstva protiv njegove volje.

29. Kada su u pitanju stjecanje i prestanak državljanstva, u tom pogledu u unutrašnjem pravu ne postoji državna jednoobrazna praksa. Ipak se mogu razabrati, između ostalog, neka osnovna načela: 1) da je diskreciono pravo svake države da odredi ko ima pravo na njezino državljanstvo; 2) da država može predviđati svojim zakonima različite uvjete za primanje u svoje državljanstvo i 3) da država ne može otpustiti iz svog državljanstva neko lice suprotno njegovoj volji. Neke države koje imaju brojno iseljeničtvo ili svoje etničke pripadnike u susjednim državama svojim zakonima namjerno dopuštaju stjecanje vlastitog

državljanstva bez obaveze otpusta iz prijašnjeg državljanstva. Dalje, u sklopu uređenja odnosa država sljednica nastalih raspadom države prethodnice, ponegdje se dvojno državljanstvo nekih lica dopušta kao političko rješenje drugih problema.

30. Ustavni sud, također, ima u vidu da su Evropskom konvencijom o državljanstvu (Odluka o ratifikaciji navedene konvencije u BiH stupila je na snagu 10. marta 2008. godine) ustanovljeni principi i pravila koji se odnose na državljanstvo fizičkih lica i pravila koja reguliraju vojnu obavezu u slučajevima višestrukog državljanstva sa kojima će unutrašnje pravo država ugovornica morati biti usklađeno. Navedena konvencija je potvrdila međunarodno pravilo da je ekskluzivno pravo države da prema svom vlastitom pravu odredi ko su njeni državljani. U članu 7. stav 1. tačka a) navedene konvencije je regulirano da država ugovornica ne smije predvidjeti svojim unutrašnjim pravom gubitak njenog državljanstva *ex lege* osim u slučaju dobrovoljnog stjecanja drugog državljanstva. S druge strane, članom 16. navedene konvencije propisano je da država ugovornica ne treba utvrđivati da je odricanje ili gubitak drugog državljanstva uvjet za stjecanje ili zadržavanje njenog državljanstva u slučaju kada takvo zadržavanje ili gubitak nisu mogući, ili se ne mogu razumno zahtijevati.

31. Međutim, Ustavni sud će ispitati usklađenost osporenih odredaba Zakona o državljanstvu prvenstveno u odnosu na relevantne odredbe Ustava Bosne i Hercegovine, imajući u vidu svoje ustavne nadležnosti, posebno apostrofirajući prvu rečenicu iz člana VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine koja glasi: „Ustavni sud će podržati ovaj Ustav.“

32. Prvom rečenicom člana I/7.b) Ustava Bosne i Hercegovine propisano je da nijednom licu neće biti arbitrarno uskraćeno državljanstvo Bosne i Hercegovine. Drugom rečenicom člana I/7.b) Ustava Bosne i Hercegovine propisani su osnovi prema kojim je zabranjeno da se bilo koje lice liši državljanstva Bosne i Hercegovine (spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, rođenje) s tim što Ustavni sud primjećuje da spisak spomenutih osnova nije zaključen s obzirom na to da se navedena rečenica iz Ustava Bosne i Hercegovine završava formulacijom „ili bilo koji drugi status“. Prvom rečenicom člana I/7.d) Ustava Bosne i Hercegovine propisano je da državljani Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države pod uvjetom da postoji bilateralni ugovor između Bosne i Hercegovine i te države. Drugom rečenicom člana I/7.d) Ustava Bosne i Hercegovine propisano je da lica sa dvojnim državljanstvom mogu glasati u Bosni i Hercegovini samo ako je Bosna i Hercegovina država njihovog prebivališta.

33. Ustavni sud podsjeća na činjenicu da postoji veliki broj državljanina Bosne i Hercegovine koji imaju i državljanstvo druge države čak nezavisno od činjenice da li je zaključen bilateralni sporazum o

državljanstvu. Nesporno je da su državljanstvo druge države državljani Bosne i Hercegovine stekli, jer im je to omogućavalo zakonodavstvo druge države, što je u skladu sa međunarodnim principima o državljanstvu da se na osnovu vlastitih pravila ne može određivati veza određenog lica sa drugom državom.

34. Ustavni sud naglašava da će se osporenim zakonskim odredbama (kada počne njihova primjena 1. januara 2013. godine) državljanima Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države postaviti uvjet da se odreknu drugog državljanstva uko iko žele da sačuvaju i državljanstvo Bosne i Hercegovine. Navedeni uvjet se neće postavljati jedino ako je između Bosne i Hercegovine i druge države zaključen bilateralni ugovor o dvojnomo državljanstvu.

35. Vodeći se ustavnim principom prema kojem će „podržati ovaj Ustav“, Ustavni sud smatra da je nesporno da je interes Bosne i Hercegovine da zadrži vezu sa svojim građanima kojima je ona država tzv. matičnog ili izvornog državljanstva. Prema mišljenju Ustavnog suda, osporene zakonske odredbe su u koliziji sa navedenim interesom Bosne i Hercegovine. Ustavni sud naglašava da Ustav Bosne i Hercegovine nigdje ne propisuje da će se državljani Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države morati odreći državljanstva druge države ako žele da zadrže (i) državljanstvo Bosne i Hercegovine. Tačno je da Ustav Bosne i Hercegovine propisuje da državljani Bosne i Hercegovine mogu imati državljanstvo druge države pod uvjetom da postoji bilateralni ugovor između Bosne i Hercegovine i te zemlje. Međutim, Ustav Bosne i Hercegovine, tačnije član I/7.d), nigdje ne propisuje da će se državljani Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države morati odreći državljanstva druge države ukoliko nije zaključen bilateralni ugovor između te države i Bosne i Hercegovine ako žele da zadrže i državljanstvo Bosne i Hercegovine. Osporene zakonske odredbe upravo to propisuju, a tako se - vezivanjem za postojanje bilateralnog ugovora (ukoliko žele da zadrže državljanstvo Bosne i Hercegovine) - državljanima Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države postavlja uvjet na koji oni ne mogu utjecati (naprimjer, ukoliko zakonodavstvo određene države ne dozvoljava zaključenje bilateralnog ugovora o dvojnomo državljanstvu, ili ne postoje namjera i aktivnost u organima Bosne i Hercegovine nadležnim za zaključivanje bilateralnog ugovora). Kao što je naznačeno u prethodnom dijelu obrazloženja, državljani Bosne i Hercegovine su državljanstvo druge države stekli na osnovu propisa te države i „nezavisno od toga da li je Bosna i Hercegovina sa tom državom zaključila bilateralni ugovor“ (najočitiji primjer je Republika Hrvatska).

36. Ustavni sud naglašava da je Ustav Bosne i Hercegovine donesen u specifičnim historijskim okolnostima. Donošenje Ustava Bosne i Hercegovine (koji je jedan od aneksa - dodataka - međunarodnog Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini) podudara se sa krajem ratnih djelovanja u Bosni i Hercegovini. Rat u Bosni i Hercegovini je bio osnovni uzrok odlaska u izbjeglištvo

velikog broja državljana BiH u druge zemlje (prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, broj izbjeglica koje trenutno žive van Bosne i Hercegovine jednak je trećini njenog predratnog stanovništva). Dakle, nesporno je da je Bosna i Hercegovina država čiji veliki broj predratnog stanovništva živi u drugim zemljama u koje su došli (najvećim dijelom) kao ratne izbjeglice. Činjenica je da su izbjeglice iz Bosne i Hercegovine tražile da dobiju državljanstvo države u koju su došle prvenstveno zbog toga da bi riješile probleme lične i egzistencijalne prirode. Nesporno je da bi primjena osporenih zakonskih odredaba izuzetno otežala povratak ove kategorije izbjeglica u Bosnu i Hercegovinu, jer bi im se oduzelo bh. državljanstvo i time bi u matičnoj zemlji postali strani državljani. Ustavni sud, kao institucija koja će „podržati ovaj Ustav“, apsolutno je siguran da volja ustavotvorca nije bila da izbjeglicama oteža povratak u njihovu domovinu. Stoga, Ustavni sud smatra da se član I/7. Ustava Bosne i Hercegovine mora tumačiti zajedno sa članom II/5. Ustava Bosne i Hercegovine kojim je propisano da sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo da se slobodno vrate u svoje domove u skladu s garancijama prava iz Aneksa 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, koji, između ostalog, radi sigurnog i dobrovoljnog povratka izbjeglih ili prognanih lica, obavezuje strane potpisnice ovog sporazuma na ukidanje zakona i administrativne prakse sa diskriminirajućim namjerama i efektima (član 1. 3.a Aneksa 7).

37. Ustavni sud smatra da volja ustavotvorca nije bila da državljanima Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države, a koji žive u Bosni i Hercegovini ili širom svijeta uvjetuje zadržavanje državljanstva Bosne i Hercegovine odricanjem od državljanstva druge države, ili postojanjem bilateralnog ugovora između Bosne i Hercegovine i te države. Kao što je već rečeno, nesporan je interes Bosne i Hercegovine da zadrži određenu vezu sa licima kojima je Bosna i Hercegovina država tzv. matičnog ili izvornog državljanstva. Prema tome, Ustavni sud ne vidi niti jedan razlog da se državljanima Bosne i Hercegovine koji imaju državljanstvo druge države osporenim zakonskim odredbama nameću uvjeti za zadržavanje državljanstva Bosne i Hercegovine (u vidu odricanja od državljanstva druge države, ili postojanja bilateralnog ugovora) s obzirom na to da takvi uvjeti ne izražavaju volju ustavotvorca, niti ih propisuju relevantne odredbe Ustava Bosne i Hercegovine. Ustavni sud napominje da Ustav Bosne i Hercegovine ne osporava pravo nadležnim organima Bosne i Hercegovine (iz člana I/7. Ustava Bosne i Hercegovine) da reguliraju (propisuju) uvjete u vezi sa državljanstvom, uključujući i oduzimanje ili gubljenje državljanstva Bosne i Hercegovine. Međutim, u konkretnom slučaju Ustavni sud smatra da uvjeti propisani osporenim zakonskim odredbama za zadržavanje državljanstva Bosne i Hercegovine (odricanje od državljanstva druge države, ili postojanje bilateralnog ugovora) nisu u skladu sa relevantnim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine zbog razloga navedenih u obrazloženju ove odluke.

38. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da član 17. i član 39. stav 1. Zakona o državljanstvu nisu u skladu sa odredbama člana I/7.b) i d) Ustava Bosne i Hercegovine.

39. S obzirom na to da je u samom osporenom zakonu odgođena primjena navedenih neustavnih odredaba, Ustavni sud je odlučio da ih neće ukidati, već će ostaviti primjeren rok, u smislu člana 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda, u kojem je zakonodavac dužan otkloniti utvrđenu neustavnost.

Ostali navodi iz zahtjeva

40. U svjetlu zaključka Ustavnog suda o nesaglasnosti odredaba člana 17. i člana 39. stav 1. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine sa odredbama člana I/7.b) i d) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud smatra da nije potrebno ispitivati navode podnosioca zahtjeva o tome da osporene odredbe Zakona o državljanstvu nisu u saglasnosti sa članom II/4. u vezi sa članom II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, članom 14. Evropske konvencije u vezi sa članom 8. Evropske konvencije i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

VII. Zaključak

41. Odredbe člana 17. i člana 39. stav 1. Zakona o državljanstvu nisu u skladu sa članom I/7.b) i d) Ustava Bosne i Hercegovine, jer tim ustavnim odredbama nije utvrđeno da će državljani Bosne i Hercegovine biti lišeni tog državljanstva ukoliko imaju i državljanstvo druge države kojeg se nisu odrekli do datuma određenog osporenim zakonom, odnosno ukoliko sa tom državom dvojnog državljanstva Bosna i Hercegovina nije zaključila bilateralni sporazum o državljanstvu.

42. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

43. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Prof. dr. Miodrag Šimović